15 MAYIS 1965 ■ SAYI: 565 ■ 125 KURUŞ

AKİS

NÂZIM HİKMETİN

HAPİSHANEDEN BİR KADINA MEKTUPLARI

SEMİHA BERKSOY

ZiRAAT BANKASI

**Muhterem hesap sahiplerine
en iyi şekilde
hizmet etmekten şeref duyar.**

**Bu gün servislerinde kullandığı
elektronik hesap makineleri ile daima
Modern Bankacılığın önderi olmuştur**

T.C. ZiRAAT BANKASI

Prof. Dr. Memduh YAŞA'nın

DEVLET BORÇLARI

kitabı çıkmıştır.

Hürriyet Gazete Dağıtım Limited Şirketi: Cağaloğlu Elmas Han Kat 2 ve İstanbul İktisat Fakültesi Ayniyat Şefi Ahmet Çadırcı'dan istenebilir.

(AKİS: 301)

HERKES

OKUYOR

BASIN İLAN KURUMU

YURT İÇİ VE YURT DIŞI REKLÂMLARINIZ İÇİN HİZMETİNİZDEDİR

Genel Müdürlük:
Cağaloğlu, Türkocağı Caddesi No. 1
İstanbul
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01
Telgraf adresi: BASINKURUMU

(Basın: 6221) — 299

TÜRKİYE KREDİ BANKASI

Sermayesi 20.000.000 T. L. Merkezi: İstanbul

Şubeleri:

İstanbul	İzmir	Samsun
Beyoğlu	Ankara	Konya
Galata	Yenişehir (Ankara)	İskenderun
Kadıköy		Mersin
Osmanbey	Adana	Bursa
Hasköy	Çapa	Bakırköy
Beyazıt	Edirne	

HERNEVİ BANKACILIK MUAMELÂTI-BÜTÜN YABANCI MEMLEKETLERDE MUHABİRLER

Telgraf adresleri: Umum Müdürlük: Bankorgen- İstanbul Şubeler: Bankor

(AKİS: 300)

Sayı: 569 Cilt: XXXII Yıl: 11

Sahibi ve Başyazarı:
Metin Toker

Yazı İşleri Müdürü:

Y. Yüksel Erdem

Bu sayıda Yazı Kurulu :
İç Haberler Kısmı: Kurtul Altuğ Güneri Civaoğlu, Teoman Erel, Egemen Bostancı (İstanbul), Seyfi Özgenel (İzmir) — Dış Haberler Kısmı: Halûk Ülman — Magazin Kısmı: Jale Candan, Tüli Sezgin, Hüseyin Korkmazgil — Sanat: Özden Toker — Radyo: Mahmut T. Öngören.

Resim
Ali Parmakerli

Kapak Kompozisyonu
SAN Organizasyon

Kapak Baskısı
Ajans Türk Matbaası

Fotoğraf
T.H.A
Erdoğan Çiftler

Yazı İşleri
Rüzgârlı Sokak No: 15/2
Tel: 11 89 92
P.K. 582

İdare
Rüzgarlı Sokak No: 15/1

Klişe
Hürriyet Klişehanesi
Birlik Klişe Atölyesi

Abone Şartları

1 aylık	(12 nüsha)	12.50 lira
6 aylık	(29 nüsha)	25.00 lira
1 senelik	(52 nüsha)	50.00 lira

İlân Şartları
Santimi 20 lira
3 renkli arka kapak 3000 lira

AKİS Basın Ahlak Yasasına uymayı taahhüt etmiştir.

Dizildiği yer
Rüzgarlı Matbaa
Basıldığı yer
Hürriyet Matbaası

Ankara

Basıldığı tarih :
13.5.1965

AKİS

HAFTALIK AKTÜALİTE DERGİSİ

Kendi Aramızda

Sevgili AKİS Okuyucuları,

Bu hafta, Türkiyede büyük ilgiyle takip edilecek bir mektup serisinin takdim yazısı AKİS'in iç sayfalarını işgal etmektedir. Takdim yazısı, ayrıca mektuplara esas olan hadisenin hikâyesidir de..

Mektuplar, bir şöhretli kalemden çıkmıştır: Nâzım Hikmetin kalemi, Nâzım Hikmet bir meşhur opera sanatkârına seslenmektedir: Semiha Berksoy. Serinin ilgi çekici tarafı bununla bitmemektedir. Mektuplar, Nâzım Hikmet tarafından Semiha Berksoya hapishaneden yazılmıştır. Bu mektupların bir çoğunda şair, 25 yıla mahkûm edilmiş bir sanatkârın ıstırabını dile getirmektedir. Nâzım Hikmet bunlarda kendi gözüyle Türkiye, türk halkı ve şahsi durumu hakkında da açıklamalar yapmaktadır. Fakat mektuplar, bir sevilen kadına hitap ettiğinden, en fazla insani çizgilerle, yani duygularla doludur.

Mektuplara başlamadan önce hadisenin hikâyesini sizlere anlatmak lâzımdı. Bunu en iyi kim yapabilirdi? Bir tek isim hatırımızda belirdi: Özden Toker. Yazar Özden Toker AKİS okuyucularının meçhulü değildir. Hatta İran Melikesiyle yaptığı ve Hürriyette yayınlanan röportaj serisinden sonra bütün Türkiyede bilinmekte ve sevilmektedir. Ama Özden Toker kalemi eline çok nadir alan bir amatör yazardır. Acaba Semiha Berksoyla görüşür ve bir kadın kalemiyle, bundan otuz yıl önce yaşanmış bir hikâyeyi AKİS okuyucularına nakleder miydi?

Metin Tokerin yardımını istedik. Metin Toker güldü:

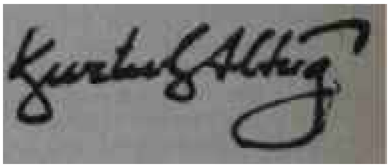
"— Paşadan yazı istiyorsanız, çalışayım. Ama, Özdenden.. Hiç karışmam. Telefon numarasını biliyorsunuz. Açar sorarsınız."

Açtık ve sorduk, Özden Toker hikâyeyle ilgilendi. Mütevazı bir tavırla: "— Çalışayım.." dedi.

Semiha Berksoyla günlerce konuştu. Eldeki mektupları ve hatıra defterlerini, vesikaları, resimleri, tozlu albümleri karıştırdı. İlgi çekici noktaları bir bir tesbit etti. Sonra bir gün -Metin Toker inanmayacak ama, tam gününde- yazısını teslim etti. Bir tatlı maceranın hikâyesi ancak bu kadar güzel yazılabilirdi. Kahramanlar ancak böyle canlandırılabilirdi.

Şimdi sayfaları çeviriniz ve SANAT başlıklı kısma gelince bu yazıyı okuyunuz. Hüküm size ait olacaktır. Fakat ümit ediyoruz ki bundan sonraki haftalar yayanlayacağımız mektupların havasına bu yazıyla girebilecek ve bir yeni sebepten daha AKİS'i ipte çekeceksiniz.

Saygılarımızla

içindekiler

Yurtta Olup Bitenler	4	*Sanat*	23
Haftanın İçinden	5	*Tüliden Haberler*	28
Hükümet	6	*Radyo*	31
İsmet Paşayla 10 Yıl	15	*Sosyal Hayat*	33

AKİS
HAFTALIK AKTÜALİTE MECMUASI
Yıl: 11 Sayı: 569 15 Mayıs 1965 Cilt: XXXII

YURTTA OLUP BİTENLER

Millet

Ders!

İptidaî bir politika anlayışının, hattâ bir medenî münasebet anlayışsızlığının şampiyonları 1965 Türkiyesinde hâlâ "siyasî zîyaretgâh"lardan bahseder ve Ehlisalip Ruhunu hortlatmaya çalışırlarken bu haftanın başında İsmet İnönü bir devlet adamlığı dersi daha verdi. Bilhassa yabancı muhabir

İsmet İnönü
Dersini verdi

lerin çağırıldığı bir basın toplantısı tertipledi ve bugünkü Hükümetin bütün türklerin Hükümeti olduğunu söyledi. Bu demeç elbette ki en ziyade, Londrada Cumhuriyet Hükümetinin Dışişleri Bakanı Hasan Işığın işini kolaylaştırmıştır. Ama aynı zamanda, memleketin her tarafında memnunluk ve gururla karşılandığından şüphe etmemek lâzımdır. Bölükbaşı, Türkeş gibi sorumsuz politikacılar "Kıbrıs işinde ne varmış? Alırsın Amerikayı, vurursun rusa, Makariosun da sakalını türk jetleriyle kestin mi, basarsın Adayı.. Bak, ihtiyar Papandreunun sesi çıkar mı?." tarzında dehşetengiz tavsiyelerde bulunup bunu yapamadığından dolayı İnönü Hükümetlerini suçlamaya kalkarken ve Demirel tipi sorumlu, ama çiçeği burnunda -ve çiçeği burnundan öteye geçmeyecek- liderler talihsiz tartışmalar açmaya çalışırlarken C-H.P. Genel Başkanının bu seviyelerin çok üstüne çıkması muhakkak ki hem kendisi, hem partisi için prim de teşkil etmiştir.

Zira türk milleti bu çeşit davranışları seven bir millettir.

Hasan Işık
Mânevi evlât

Ancak sadece bu davranış bile, "ismet Paşasız da Hükümet kurulabilir" diye memleketin kaderinde bir takım süper manyakların tesir sahibi olmaları tehlikesini doğuran tertiplere girişenlerin gözünün nasıl dönmüş bulunduğunu ortaya koymuştur. İsmet Paşa değiştirildikten sonra hiç bir şeyin değiştirilmemesi bir yana, hayatî dış temaslarda İsmet Paşanın ağırlığını koymasının gerekmesi tertibin suniliğini büsbütün belli etmiştir. Gerçekten de, İnönü Hükümetinin çekil-

Bir yalancı var ama..

Başbakan Yardımcısı Süleyman Demirel, çıkarma gemisi yapılmasını engellediği için İnönü Hükümetlerine çatan, onları suçlayan demeci kendisine yakın bir takım gazetelerde çıktığı gün bu sözleri söylediğini reddetti. Bildirdiğine göre bu konuda ne fikri sorulmuştu, ne de bir fikir söylemişti.

O halde, kendisine yakın gazeteler, demek oturup bir yalan kıvırmışlar. Ne ayıp şey! A.P. Büyük Kongresi sırasında da Demirelin rakipleri onun masum olduğu yalanını kıvırmışlardı da A.P. nin bugünkü Genel Başkanı kürsüye fırlayıp bu yalanı "vesikalar"la yüzlerine vurmuştu.

Hatırladınız, değil mi?

Ama. Süleyman Demirel demeci reddetmeseydi de ortada bir yalancının bulunduğu zaden hemen ortaya çıkacaktı. Öyle ya, aynı Demirelin varlığıyla şereflendirdiği Gölcük Töreninde denize iki gemi indirilmedi mi? Bizim tersanelerimizde, bizim yaptığımız iki gemi?

Eee, bunlar Başbakan Yardımcısı Süleyman Demirelin "devr-i hizmet"inde mi kızağa konulmuştu? Yoo!

İş takipçileri iki ayda devlet adamı kılığı içinde umumî efkâr önünde belirseler de, maalesef aynı süre içinde bir gemi hem kızağa konulup hem kızaktan indirilemiyor.

Her halde gemi olmak, devlet adamı olmaktan zor olduğu için..

Gromikoyu Beklerken

Metin TOKER

londrada NATO Bakanlar Konseyi kararlarını aldıktan bir kaç gün sonra Sovyet Rusya Dışişleri Bakanı Gromiko Türkiyede olacaktır. Bu ziyaret, gelişen karşılıklı münasebetlerin yeni bir safhasını teşkil etmektedir. Bu gelişme heyecan verici, sansasyonel davranışlardan ziyade sakin, ama kararlı adımlarla olduğu için Gromikonun Ankarada yapacağı temaslar dünyada büyük manşetlere yol açacak neticeler doğurmayacaktır. Ama bu görüşmelere hakim olacak hava dikkatle izlenecektir ve son derece önemli olacaktır.

Bir gerçeği, Gromikoyu beklerken bir defa daha söylemekte fayda vardır. Türkiye ile Rusya arasında bizim arzuladığımız dostluk, bir Kıbrıs işinin seviyesinden çok daha yüksek seviyededir. Yabana çevrelerdeki "Türkiye Kıbrıs işinde Batıdan anlayışsızlık gördüğü için rusların yanına sokuldu" intibaı yanlış bir teşhistir. Türkiyenin Kıbrıs işinde Batıdan gördüğü anlayışsızlık türk - rus münasebetlerine Türkiyede uygun bir ortam yaratmıştır. Ama bizim, andlaşmalarımız çerçevesinde, kuzeydeki komşumuzla dostluk etmemiz şu veya bu Hükümetin şu veya bu geçici sebeple uyguladığı bir politika değil, İhtilâlden sonra meydana gelen umumi efkârın samimi, kuvvetli arzusudur. Bundan dolayıdır ki Amerikanın dostudur, Rusyanın düşmanıdır, Washington'un havasını iyi çalar, ötekinin kabul etmediğini bu eder diye kuruluşu bazı çevrelerce -en azından- müsait karşılanan Demirelli Koalisyon İnönü Hükümetinin dümen suyundan zerrece uzaklaşamamıştır. Hatta, bu sütunlarda çok önceden belirtilmiş olduğu gibi, "key man = anahtar adam" olmadıkları inancını vermek mecburiyetini hisseden kimselerin Dörtlü Koalisyon içinde bulunması o çevreleri sürprizlerle karşı karşıya bırakmıştır. Şimdi estirilen aşırı "Kuvay-ı milliye ruhu", "Milli mücadele imanı" havasına Hükümetin bir yaprak gibi kapılmış görünmesi böyle komplekslerin verdiği zaafların neticesidir. Amerika, inanılmaz gafletiyle ve hatalarıyla bu havayı Türkiyede bizzat yaratmıştır. Ama Dörtlü Koalisyonun, böyle bir hava estiğinde ona mani olamayacağı. İsmet İnönüden gayrı hiç kimsenin gücünün buna yetemeyeceği çocukların dahi önceden görebilecekleri bir gerçekti.

Bu gerçek, vaktiyle ifade edilmiştir.

Ruslar, yeni temaslarımızda, amerikalıların hatalarından hiç birini işlememişlerdir. Anlayışlılık, basiret, akıllılık ve hiç olmazsa dış görünüşü itibariyle iyi niyet komşularımıza hep hâkim kalmıştır. Moskovada bizim Dışişleri Bakanımızın, Ankarada onların Podgornisinin ziyaretlerinin müsbet neticeler vermesi bu davranışın neticesidir. Bizim, andlaşmalarımız içinde kalmak ve müttefiklerimize kartı nasıl bir tavır takınmak istediğimizi ruslar mesela amerikanlara nazaran çok daha iyi görmüşlerdir.

Rusya, bizim NATO'da kalmak istediğimizi bilmektedir. Rusya, bizim savunmamızı Batı Savunma Sistemi içinde muhafaza etmek istediğimizi bilmektedir. Rusya, bizim bir Üçüncü Dünya mensubu olmak niyeti taşımadığımızı bilmektedir. Rusya, istemez mi biz NATO'dan çıkalım? Rusya, istemez mi bir Batı Savunma Sisteminden ayrılalım? Rusya, istemez mi bir tarafsızlık politikası güdelim? Ama Rusya, politikanın bir "imkânlar sanatı" olduğunu bildiği için şartları ve gerçekleri değerlendirmekte meharet göstermiştir.

Böyle bir durumda Kıbrıs işi sadece bir miyar olmak önemi ve manası taşımaktadır. Amerikalılar bunu anlamadıklarından dolayı Türkiyede itibarlarını ve kendilerine karşı beslenen sevgiyi yitirmişlerdir. Bu işin türkler bakımından ne ifade ettiğini anlayamamışlardır. Ruslar, aksine, doğru bir teşhisten hareketle mesafe almışlardır. Amerikaya adeta zorla söylettiğimiz andlaşmaların tek taraflı feshedilemeyeceği prensibini ve Zürih ile Londra Anlaşmalarının yürürlükte olduğu gerçeğini ruslar Moskovada hemen ifade etmişlerdir. Podgorninin ziyaretinden sonra ise, daha önce verilmiş bir sözü tutarak Gromikonun ağzından, o Amerikanın asla söylemeye yanaşmadığı "federasyon" kelimesini telâffuzdan çekinmemişlerdir. Bizimle iyi münasebetlere başlamalarından itibaren ise Makariosa silâh vermedikleri aralıksız tekrar ettikleri bir husustur. Moskova, rus menşeli silâhların dolambaçlı yollardan Adaya gidebileceğini hep kabul etmiştir. Ama amerikan menşeli silâhlar çok daha az dolambaçlı yollardan, Yunanistan marifetiyle Adaya yığılırken ruslan önlemesi ellerinde olmayan bir suçtan kabahatti bulmak insaf sayılabilir mi?

Buna rağmen, Gromikonun Ankarada bu hususta daha tatmin edici teminat vermesinin ve Rusyanın federasyon tezi üzerinde durmakta devam ettiğini teyit etmesinin türk umumi efkârım memnun bırakacağını ruslar her halde bilmektedirler. Başka yabancı çevreler, akıllı akıllı, bizim kulağımıza "İnanmayın ruslara, sırtlarında yumurta küfesi yoktur ya, yarın dönüverirler" diye fısıldamaktadırlar. Doğrudur, politika elbette ki sadece ahde ebedi vefa değildir. Ama, ruslar şimdiye kadar, sırtında yumurta küfesi taşıdıklarını iddia edenlerden çok daha dürüst davranmışlardır. Bu, bir. Mister Ball'ün söyledikleriyle Mister Ball'ün yaptıktan arasındaki fark dalma, Gromiko Yoldaşın söyledikleriyle Gromiko Yoldaşın yaptıklan arasındaki farktan büyük olmuştur. Bu, iki.

Eğer bir üçüncü nokta arzulanıyorsa şunun bilinmesi lâzımdır: Biz Rusyaya karşı, Amerikaya karşı ne kadar samimi olmuşsak o kadar samimiyizdir. Dostluk istiyoruz, anlayış istiyoruz, bizim menfaatlerimizin hiç olmazsa onlarınki kadar kaale alınmasını istiyoruz. Amerika bunun kıymetini takdir etmemiştir. Rusya eder mi, etmez mi? Ederse ne âlâ, etmezse gene ne âlâ.

İnönü söylemiştir: Bizim bir dünyada, nihayet, bir yerimiz daima vardır.

mesiyle birlikte Kıbrıs işinde aleyhimize beliren ve yaratılmasında Sevgili Müttefikimizin parmağı bulunan hava oynanan oyunun memleket faydasına mı, yoksa zararına mı olduğunu herkese anlatmıştır. Şimdi İnönü, Cumhuriyet Hükümetinin otoritesinden bahseder ve onu tescil ederken bu havayı doğuran unsurlardan güven ve pres tij buhranını yok etmeye çalışmaktadır. Ama bir dış politika tatbikatında elzem bulunan virtüoziteyi ne geri getirecektir? Çin porseleni satan bir dük kânda kuyruğunu fütursuzca sağdan sola, soldan sağa sallayan öküzleri hatırlatarak dolaşan keskin politika üs~ t adlar mı?

Ürgüplü Hükümetinin dış politikada İnönü Hükümetiyle aynı hattı takip ettiğini herkes bilmektedir. Fakat aynı notayı çalan her piyanistin aynı sesi çıkaramaması gibi aynı dış politika da, parmakların ucunda kafi hüner bulunmadığı süre maalesef aynı neticeyi vermemektedir.

Müzikseverlerin virtüozları tercih sebebi de zaten bu değil midir?

Hükümet

İpin üzerindeki oyun

Geride bıraktığımız Pazar günü, Kütahyanın Ahırardı semtindeki mey danda yüksek bir yere çıkmış olan iriyarı ve gür sesli adam, mağdur edilmiş bir edayla, gösterişli cümleleri ardarda sıralıyordu. İki saati geçkin bir zamandanberi konuşmakta olan bu hatip, yoksul kılıklı dinleyicilerine, memleketin en önemli meselesini ele aldığına, fakat mücadelesinde yalnız bırakıldığını, TRT 'nin tehlikeli ve milli güvenliği sarsıcı bir tutum takip ettiğini anlatıyordu.

Aynı meydanın başka bir köşesinde ise birkaç gündür yürüttüğü çalışmasının sekteye uğramasından ve seyircilerini kaybetmekten üzülen bir panayır cambazı bir kâğıda bazı şeyler yazmakla meşguldü. Bu kâğıt biraz sonra, cambazdan kaptığı seyirci topluluğuna nutuk çekmekte olan iriyarı adamın eline ulaştı. MP lideri Osman Bölükbaşıdan başkası olmayan meydan hatibi, elindeki kâğıda şöyle bir göz attı ve şu satırları okudu:

"Muhterem büyüğüm, konuşmanızı lütfen kısa kesiniz. Ekmeğimle oynuyorsunuz!.."

Bölükbaşı, bu kâğıda rağmen konuşmasına daha epey devam etmek niyetinde idi. Ancak, öbür, taraftaki cambaz da boş durmuyor, bir yandan hatibinkinüen daha cazip numaralar yap

Kulağa Küpe...

İlân

Türkiye Eczacılar Birliğinden tebliğ olunmuştur:

İsmet tnönünün dış politika konusundaki demecini T.R.T. nin aynen ve İnönünün sesinden vermiş olması üzerine bütün aktedron stokumuz M.P. tara~ fmdan satın alınmış bulunduğundan sayın vatandaşlarımızın yeni parti mal gelinceye kadar eczahanelere başvurmamaları saygıyla ve önemle rica olunur.

(Aslına uygundur)

mağa uğraşırken ,bir yandan da çığırtkanları vasıtasile seyircileri davet ediyordu. Bu rekabet bir süre devam etti. Hatip, seyircilerinin sayısında cambaz lehine bir azalma, olduğunu farkedince, "MP'nin inandığı prensipleri her şeye rağmen müdafaa edeceğini" tekrarlıyarak konuşmasına son verdi.

İşte, belki de bundan dolayıdır ki Bölükbaşı bu haftanın başında Başkente döner dönmez doğruca Cumhurbaşkanı Cemal Gürseli görmeye koştu. Şu aralarda Bölükbaşı ile Gürselin arası, geçmiş çeşitli çatışmalara rağmen son derece iyidir. Nitekim M.P. Genel Başkam bundan önce de bir defa, yanında kıymetli adamı Hüse-

İhsan Ataöv
Bir kuyuya ikinci taş

yin Ataman olduğu halde Çankayaya çıkmıştır. Bölükbaşıya sayın Cumhur başkanının istirahat etmekte olduğu -yani uyuduğu- bildirilmiş, Bölükbaşı bir defa haber verilmesini istemiş, Gür sel de kendisini kabul etmiştir. O konuşmada bir takım kimselerin üzerinde "fikir mutabakatı"na varılmıştır.

Bölükbaşı bu haftanın başındaki yeni konuşmasında.Gürsele gene "bir takım kimseler "den şikâyet etti. İnönüden şikâyetçiydi, Ürgüplüden şikâyetçiydi. Koalisyonda huzursuzluk vardı. Bölükbaşı Gürsele, iktidarın hâla İsmet Paşada olduğunu söyledi. Bu, sayın Cumhurbaşkanının hassas tellerine dokunmaktır.

Gürsel Bölükbaşının şikayetlerine katıldı. Zaten sayın Cumhurbaşkanının bir özelliği karşısında bir şikâyetçi bulunduğu zaman onunla birlikte şikâyet etmek, hatta onu geçmek ve şikâyet konusu şahısın daha bile karşısına geçmektir. Gürsel - Bölükbaşı konuşmasında da bu oldu. Sayın Cum hurbaşkanı Bölükbaşıya, birbirleriyle uğraşacak yerde hep birlikte asıl ha-ımla uğraşmalarının daha akıllılık olduğunu söyledi.

Cambazın rakibi Bölükbaşı Çankayadan, bir netice alamamış da olsa, içini boşaltmış olarak ayrıldı ve bir gün sonra Mecliste gene T.R.T. meselesinde -öff!- başrollerden birini oynadı.

Yeni safha

Billindiği gibi, daha önceki haftalarda MP'nin gayretleriyle alelacele bir TRT kanun tasarısı hazırlanmış, bu arada Genel Müdür Öztrakı azletmek için teşebbüse geçilmişti. İşin en eğlenceli tarafını teşkil eden Genel Müdürü azletme çabalan bir yandan da umumî efkâra heyecan verici haberler olarak sunuluyordu.

TRT Genel Müdürünün, MP'li Bakanlar tarafından ve ileri sürdükleri sebeplerle azledilmesi yönünden çaba lar gerçekten "komik"'tir. Çünkü muh tar bir teşekkül olarak kurulan TRT nin başındaki Genel Müdürü azletmek, Bağlık Bakanlığında Faruk Sükanın giriştiği tasfiye kadar kolay değildir. TRT Genel Müdürü ancak, milli güvenliği, kamu düzenini ve devletin dış münasebetlerini sarsıcı hareketi sabit olduğu takdirde Bakanlar Kurulunca azledilebilir. Oysa Adnan Öztraka yöneltilen ithamlar mücerret "taraflılık" iddiasmdan ileri geçmemektedir. Buna rağmen, Bölükbaşının hızlı İçişleri Bakanı İsmail Hakkı Akdoğan, Hükümet içindeki Dörtlü Tâyin Komitesine iki defa, bu istikamette hazırln-

muş kararname taslağı getirmiştir.

Akdoğana bu çalışmalarında yardımcı olan kahramanlardan biri de Dışişleri Enformasyon Genel Müdürü İsmail Soysaldır. Bir zamanlar TRT yayınlarına sansür koymağa teşebbüs eden, fakat ilgililer arasında yapılan toplantıda bu teşebbüsü fiyaskoyla sonuçlanan Soysal ,TRT Genel Müdürünün değiştirilmesi isteği ortaya çıkınca yememiş içmemiş, yardıma koşmuştur. Soysal, Akdoğana, sansür isteğinin reddedildiği toplantıya ait zab ti vererek yardım etmiştir. Palavradan ileri geçmeyen ithamlarının bu zabıtla Akdoğanın kararname taslağı Dörtlü Komitede böylece ilk sarsıntıya uğradıktan sonra, TRT Genel Müdürü hakkındaki "dış politikayı sarsmak" iddiasını tahkik için bu konudaki en yet kili mercie müracaat edilmiş. Dışişleri Bakanı Hasan Işıktan kanaati görülmüştür. Hasan Işığın bu soruya cevabı, "TRT'den şikâyetimiz yok. Bize sormadan bir şey yayınlamıyorlar" şek linde olunca, Akdoğanın talihsiz kararnamesi bir kâğıt parçası haline gelivermiştir.

Ancak, Bölükbaşı ve maiyeti bu işin peşini bırakmamışlar, bu defa da linde, Danıştay in iptali İle karşılaşacaklarını bildiklerinden, kararnameye muhalif kalmışlardır. Fakat Bölükbaşıdan aldığı direktif "ısrar" istikametinde olduğundan, İsmail Hakkı Akdoğan, bu konuda bir karar almaktan kaçman Dörtlü Komitenin mutlaka bir neticeye varmasını istemiştir. Geçen hafta Çarşamba günü bu konuda bir de demeç veren İçişleri Bakam şöyle demiştir:

"— Dörtlü Komite, TRT konusunu müsbet veya menfi şekilde halledecek tir. TRT Genel Müdürünün azlini önleyen bir karar alındığı takdirde bunu

Dörtlü Koalisyon
Üstü havai, altı şişane

ciddiyete kavuşacağını sanan Akdoğan derhal bir kararname hazırlamıştır. Öztrâkın devletin dış münasebetlerini sarstığını bir güzel anlatan İçişleri Ba kanı, kararnamesine delil olarak ün-lü zabtı iliştirip Dörtlü Komiteye vermiştir. Ancak, toplantı zabtı incelendiğinde, teşebbüsün gayrıciddillği derhal ortaya çıkmıştır. Bu zabıt o toplantıda, Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Genel Müdürü İsmail Soysalın tek lif ettiği "sansür"e, Millî Emniyet de dahil olmak üzere, diğer ilgili dairelerin muhalif kaldıklarını ispatı etmiştir. "TRT'nin taraflı yayın yapmak suretile milli güvenliği bozduğu" iddiasile yeni bir "azil kararnamesi" hazırlamışlardır. Akdoğan bu kararnameyi de Dörtlü Komiteye, önemli tavırlar takınarak, sunmuştur. Ancak, bu kararnamenin gerekçesini, doğrulayacak deliller sadece MP'lilerin hayallerinde mevcut bulunduğundandır ki, Komite yine isteksiz bir tavır takınmıştır.

Tayin Komitesinin Akdoğan dışındaki üyeleri, alacakları azil kararının maddi delillerden mahrum olması ha- Bakanlar Kurulunda değiştirmeye çalışacağız..."

Yaygara ve gargara

Geçen hafta Perşembe akşamı Akdoğansız toplanan Komite, MP'nin bu ısrarını da dikkate alarak,, azil kararnamesi hakkında bir mutabakata varmanın mümkün olmadığı gerekçesiyle, kararnameyi ve TRT Kanununu değiştiren meşhur tasarıyı Bakanlar Ku ruluna geri vermeyi kararlaştırmıştır. Bu kararı öğrenen Akdoğanın bu defaki davranışı da bundan öncekiler gibi anlamsız olmuştur. Geçen haftanın

sonunda Cumartesi günü bir basın top lantısı yapan İçişleri Bakam İsmail Hakkı Akdoğan, Hükümet içinde geçen mahrem işleri açıklıyarak Dörtlü Komitenin kendisi olmadan bir karar alamıyacağını iddia etmiş. Komitenin azil kararnamesini ve tasarıyı Bakanlar Kuruluna geri vermesini anlıyamadığını ileri sürmüştür.

Muhalifleri yıpratmak için icad edilen TRT meselesinin Koalisyonda ne kadar geniş bir çatlak açtığı, Akdoğanın bu basın toplantısında hiç lüzum yokken sarfettiği şu sözle ortaya çıkmıştır:

"— Bizi Koalisyon dışında bırakmak iddialarına gelince, bu görev Başvekile düşer. Bizim dışarıda kalmamız için Başvekil istifa eder. Hükümet düşer..."

Memleketin uğraştığı en iri mesele haline getirilen TRT hakkında, o Cumartesi günü Koalisyon sorumlularının yaptıkları tek açıklama bundan ibaret kalmamıştır. Aynı gün Anadolu turnesine devam etmekte olan Bölükbaşı da Kütahyanın Gediz ilçesinde bir konuşma yapmış. Dörtlü Komitenin aldığı kararın. Koalisyon Protokolünü ihlâl ettiğini. MP dışındaki koalisyon parti lerinin söze sadakat ve dürüstlük esas larına uymadıklarını iddia etmiş, bir de tehdit savurarak:

"— Yeni Hükümetteki davranışları mızın bir gün millete açıklanması bize ancak şeref verir.." demiştir.

Katıldığı gizli toplantıları kendi menfaatine göre tahrif ederek açıklamak hususunda şöhret yapmış olan Bölükbaşının bu tehdidi herhalde ortaklarını epey korkutmuş olmalıdır. Bölükbaşı Gedizde yaptığı konuşmada. MP'nin koalisyondan ancak Hükümetin istifası ile ayrılabileceğini ima etmiş, bu şekilde bir yolla MP'siz hükümet kurulması fikrinin ise CHP tarafından tavsiye edildiğini iddia ederek, AP'yi seçmenlerinin karşısında sarsmak istemiştir.

Geçen haftanın sonunda Cumartesi günü TRT ile ilgili bir başka açıklama da Adalet Bakanı İrfan Baran tarafın dan yapılmıştır. Bu "önemli" mesele île ilgili bir basın toplantısı düzenleyen Baran, Bölükbaşının Emirdağda savurduğu, "bir gün uyandığınız zaman kızılları tepenizde görürseniz, şaşmayın" iddiasının vahim bir nitelik taşıdığını, TRT hakkındaki bütün iddialarla birlikte bu iddianın da tahkiki için savcıları harekete geçireceğini ve bugüne kadar koparılan bütün gürültülerin adalet tarafından inceleneceğini söylemiştir. Baran, sorulan bir soruya cevap olarak da, iddialar mesnetsiz kalırsa, iddia sahipleri hakkında -yani Bölükbaşı hakkında- dava açılacağını açıkça ifade etmiştir. Tabii bu söz, hele MP'nin baş rakibi CKMP' nin bir mebusu tarafından söylenildiği için Bölükbaşının -ve maiyetinin- kanını beynine sıcratmıştır. MP Genel Sekreter Yardımcısı Memduh Erdemirin -muhtemelen Bölükbaşının dikte ettiği-, garip telgrafları günaşırı Başbakana göndermesi bundan sonra ki gelişmedir. Erdemir bu telgraflarında. "Türkiyede Başbakan olmadığını, Dördüncü Koalisyonun MP dışındaki mensuplarının İnönünün evini bir ziyaretgah haline getirdiklerini" iddia etmiş. Barana cevap olarak da Bölük başı hakkında tahkikat açılırsa aynı mealde bir konuşma yapmış olan Ali hakkında da tahkikat açılması gerektiğini ileri sürmüştür.

Osman Bölükbaşı — Memduh Erdemir

Benzeyenler buluşurlar

İş daha da karışıyor

Haftarun başında Salı günü, TRT hakkında araştırma açılması için Ataöv tarafından verilen önergenin görüşmeleri Mecliste bu hava içinde başladı. Anyasaya aykırı olduğu için Anayasa Komisyonuna sevkedilen, fakat Koalisyon milletvekillerinin akla durgunluk, İçtüzüğe baygınlık verici oyunlarıyla değiştirilerek "Anayasaya uygundur" mütaleası ile Meclise iade edilen önerge üzerindeki görüşmeler kısır çekişmelerin örneği oldu. Neresinden ele alınsa fos çıkan mesele, Salı günü yapılan görüşmelerle daha da karışık bir şekle girdi. Önce, CHP'nin "zırt-zırt kürsücü"sü Çoşkun Kırca bir önergeyle ortaya fırladı, tabu ve mutan veçhile önergesi reddedildi. Herkes dehşetengiz rakibe bir defa daha güldü. Arkadan CHP Grupu adına konuşan Turhan Feyzioğlu ve Bülent Ecevit üzerinde araştırma açılması istenilen konu hakkında Adalet mekanizmasının harekete geçtiğini, bu bakımdan Meclis tarafından ayrı bir heyet kurulmasının adalet üzerinde siyasî etki yaratacağını ve Anayasaya aykırı olacağını izah ettiler. Ancak, TRT meselesini, getirdikleri bu noktada bırakırlarsa seçmen önünde düşecekleri durumdan başka endişe tanımayan İktidar kanatları araştırma komisyonu kurulması isteğinde dayattılar, görüşmelere son verilmesi hakkın daki önergeleri reddettiler. Bu arada ilgi çekici olaylar geçti. Osman Bölükbaşı. Başbakanın isteği üzerine TRT konusunun Adalet Bakanlığı tarafından Adliyeye intikalini şu şekilde tanımladı:

"— Nedense, son zamanlarda bu meseleyi Savcılığa intikal ettirmek hukuki bir icap sayıldı. Ben bu garabet üzerinde durmıyacağım!"

Radyodakilerin komünist olduklarını rahatça söyleyen ve bunda bir garabet görmeyen MP lideri, tahkikat açılınca, nedense, hayrete düştü ve AtaövUn önergesinin Anayasa Komisyo nuna şevki için -kendisinin de o zaman lehte oy verdiği- karar hakkında da şu tâbiri kullandı: "Hile-i şeriye!",

Bölükbaşının kullandığı bu tabirleri rahatlıkla ve müdahale etmeden karşı-

C.H.P. ye Gençlik Aşısı

İlk M.B.K. nın "14'ler" diye bilinen grupunun gerçek kremasını teşkil edenlerden Orhan Kabibay ile Orhan Erkanlı ve İrfan Solmazer bundan böyle C.H.P. nin saflarında çalışacaklardır. Aynı grupun bir başka dalı başlarında şefleri Alpaslan Türkeş olduğu halde C.K.M.P. yi seçmişlerdir. Geri kalanlar arasında dikkati çeken sima, genç Numan Esindir. Belki o da bir siyasi partiye katılacaktır ve onun da davranışı bir haber teşkil edecektir. Ondan sonra, "14'ler" diye bilinenler hayatlarının bir devrini kapayıp bir başka devrini açmış olacaklardır.

Türkeş dalı, Don Kişotu ve Sanşo Pansasıyla bir alemdir ve politik olduğu kadar patolojik yanı da vardır. Ama Kabibay, Erkanlı ve Solmazerin siyasi hayatlarını bir siyasi parti içinde devam ettirme kararlan 1960'ın heyecanlı ve karışık günlerinden 1965 in Mayısına Türkiyede ne kadar çok şeyin değiştiğinin oturduğunun delilidir. Hani, o balıklar ki denizin içindedirler, denizi bilmezler denir. Türkiyede çoğumuz aynı durumdayızdır. Bazen, üç "14'ler"in C.H.P. ye girmeleri gibi bir hadise, Allahtan, gözleri açmakta ve karamsarlığa pek hak olmadığım göstermektedir.

"14'ler" ne memlekete, ne İhtilâlin prensiplerine ihanet ettiklerinden dolayı bir Kasım günü adeta paketlenip yurt dışına çıkarılmışlardır. Aralarında bir başka rejimin hasretini çekenlerin bulunduğu muhakkaktır. Onlar, nasyonal sosyalist havaları çalan borazanların sesine milleti ayak uydurtarak yürütmenin hevesini kursaklarında halâ muhafaza etmektedirler ve hep edeceklerdir. Ama "14'ler"in içinde •bugün C.H.P. ye katılan grup kafalarındaki icraatı yapabilmenin yolunu partisiz, seçimsiz bir sistemde iktidara oturmak, olarak görmüşlerdir. Bundan dolayıdır ki "Madem ki geldik, bunları yapıncaya kadar kalalım" demişlerdir. Fakat aksi tezi savunanların, yani İsmet İnönü ile C.H.P. nin başlıca temsilcisi olduktan sağlam kuvvetlerin önünde mağlûbiyete uğramışlardır ve Türkiye, bir kısa fasıladan sonra, tekrar Demokrasiyle idare olunmaya devam etmiştir.

Bıfün, "14'1er"in bir siyasi partiye girmeleri siyasetin bütün normal memleketlerde olduğu gibi Türkiyede de bir siyasi partinin kadrosu içinde yapılabileceğini görüp anlamalarının, neticesidir. Kendi akıbetleri, 22 Şubat ile 21 Mayısın âkibeti ve Talât Aydemirin âkibeti türk halkının, türk ordusunun, türk gençliğinin ve bütün diğer sağlam kuvvetlerin gerçek temayülünün ne olduğunu herkese ispat etmiştir. Bu dersi alabilmek 27 Mayısın genç ve ateşli subaylarının, kendilerinin C.H.P. ye giriş beyannamelerini imzalayan İsmet İnönünün belirttiği gibi "hadiselerle pişdiklerinin delili"dir. Gerçeği görüp ona göre davranmak, elbette faziletlerin en büyüğüdür.

C.H.P.'ye katılan **14'ler** İnönü **ile** C.H.P.'de

Eski kubbede yeni ses

"14'ler"in bu gerçek değerleri bir defa memleketin bu şartını kabul ettikten sonra bir tek partiye gözlerini çevirmişlerdir: C.H.P. "14'ler"in, bir zamanlar mücadele ettikleri bu partinin saflarına katılmalarında bir çelişme göstermek isteyenler çıkmıştır ve çıkacaktır da.. Ama "14'ler" ile C.H.P. arasındaki mücadele hiç bir zaman fikir, program, reform konusunda olmamıştır. Mücadele, bunların gerçekleşmesini sağlayacak yolun seçimi konusunda cereyan etmiş ve bugün bitmiştir, kapanmıştır. Bir Kabibay, bir Erkanlı, bir Solmaser C.H.P. den başka bir partiye giremeyeceklermi daima söylemişlerdir. Neden? Çünkü metod işi halledildikten sonra inanç olarak "14'ler" in bu dalı ve C.H.P. ikiz kardeş gibidirler.

Şimdi CH.P. üç ateşli, imanlı, reform taraftarı eleman kazanmış bu-------. Bunların meziyetleri dinamizmlerinde, coşkun ruhlarında, çalışma güçlerinde ve şarj olmuş dinamolarındadır. C.H.P. böyle bir itici kuvvete muhtaç haldedir. Ama eğer C.H.P. nin yeni üyeleri, kendilerini eski partinin çalıştırmasını beklerlerse çok beklerler C.H.P. ancak memleketin pek sıkışık hallerinde canını dişine takan bir teşekküldür. Ona, yeni üyelerin ve memleketin başka tabakalarından onlara katılacak olanların genç nefesleriyle hayat vermeleri lâzımdır. Bunlar Genel Başkanlarında kendileri için bir "koruyucu melek" bulabilirler. Fakat inisyatifi bizaat kullanmak, çalışmak, faal olmak, C-H.P. nin ihtiyacını hissettiği havayı yaratmak ve bilhassa, ilk başlardaki güçlüklerden hiç yılmamak zorundadırlar.

Eğer bunu yapmazlar, kendilerini mevcut havaya kaptırırlarsa "14'ler" in hayatlarında yeni bir devir açılmaz, "14'ler" hayatlarını kapatırlar.

layan Koalisyon kanatları, Feyzioğlunun Savcılık incelemesine devam ederken ayrıca kurulacak bir komisyonun sadece peşin fikirli bir "siyasî komiserlik" olacağı şeklindeki uyarmasını büyük feveranla karşıladılar- Başkan Vekili Nurettin Ok, Feyzioğluna, gırtlağının olanca gücüyle "Sözünüzü geri alın" diye bağırırken, AP ve CHP sıraları da birbirine karıştı, mevzii yumruklaşma ve itişmeler vuku buldu. Neticede, Ataövün önergesi Salı günü oylanamadı ve zaten uzayan görüşmelerin devamı bir hafta sonraya **kaldı.**

Başlarının belası

İşi bir reklâm ve yatırım vesilesi haline getiren MP dışındaki Koalisyon partileri için TRT meselesi artık huzursuzluk kaynağıdır. Nitekim duyulan memnuniyetsizlik artık açığa vurulmaya başlamıştır. AP'li Saadettin Bilgiç, İstanbulda, AP teşkilâtının Liman lokantasında tertiplediği bir toplantıda:

"— Ufak partilerle yapılan koalisyon AP'ye zarar vermeye başladı!" demiştir.

Bütün ortaklar, MP'siz bir koalisyonu istemekte, fakat bunun formülü bugün için bulunamamaktadır. Koalisyonu çökertmeyi programlaştırmış görünen Bölükbaşı ve maiyeti erkânı ise, "Biz çekilmiyeceğiz. Başbakan istifa etsin" formülünü kesin olarak benimsemişlerdir. Bütçe kabul edilmeden Başbakanın istifa etmesi ve Hükümetin yeniden MP'siz olarak kurulması da mümkün değildir. Böyle bir formül Bütçeden sonrası için bile Koalisyon ortaklarına pek emniyetli gelmemekte, yeni bir kuruluş çalışması içinde oyuna gelmek korkusu yaygın görünmektedir.

Başbakan İse, işe başladığındanberi salim bir an yaşıyaibilmiş değildir. Üstelik TRT meselesi, Ataövün önergesi üzerinde bir karara varılması bir hafta -araya Bütçe girerse daha da çok- geriye kaldığı için, kapanmış da değildir. Bu arada MP'nin, yeni reklâm programlarını sahneye koyması beklenmektedir.

Dördüncü Koalisyonun, "iş yapmadığımızın anlaşılmaması için Muhalefete hücum edelim" taktiği, dönüp dolaşıp bu noktaya vasıl olmuştur, İşin tuhafı, bütün bu kargaşalık -ki sadece İktidar cenahına ve devletin işlerine inhisar etmektedir- içinde, Muhalefet çok sakindir. Muhalefet lideri, bu kargaşalığın dış politikada büyük milli felâketler yaratmaması için, Hükümeti desteklediğini açıklıyacak kadar rahat ve kendinden emin davranmıştır Hattâ, bütün bu karışıklık yaratılırken, bir vesile olarak kullanılan ve ateşe atılmak istenilen Türkiye Radyo Televizyon Kurumu dahi sakin ve rahattır. Tehditler ve mesnetsiz hücumlar, radyo mikrofonlarının Hükümete sereser pe teslim edilmesi sonucunu yaratmamıştır. TRT sorumluları, kendi kanun larını uygulama işine sükûnetle devam etmektedirler. Bunun en güzel örneği, AKİS'çiye verilen cevaptır. Memduh Erdemirin, Bölükbaşının seçim turnesinde yaptığı konuşmaların Radyoda yayınlanmaması üzerine çektiği telgrafla ilgili olarak AKİS'çi tarafından TRT sorumlusuna sorulan soru şöyle cevaplandırılmıştır:

"— Bu konuşmaları TRT Kanununun 13. maddesi yüzünden yayınlıyamadık!"

Cevabı açıkça anlıyabilmek için bu Kanuna bakan AKİS'çi, maddenin Türkiye Radyolarını münhasıran fikirleri" yaymakla görevlendirdiğini görmüştür. Bölükbaşının polemik ve demagojiden ibaret Anadolu turnesi konuşmalarının bu maddenin koyduğu şarta uygun görülmemesi herhalde pek yanlış bir ölçü değildir...

Aslında TRT sorumlularının haberlerde aradıkları bu şartı daha geniş alanlarda ve özellikle politikada uygulamak mümkün olsa, ortada bunca gerçek mesele varken, daha büt çesine bile kavuşamamış bir İktidar herhalde, bu kadar zaman fasa-fiso ile uğraşmazdı...

Fikir tartışması dediğin böyle olur!

Akşamın sahibi Malik Yoloç ne yapmış, biliyor musunuz? Bir kaput bezi almış da mı satmış, yoksa bir kaput bezi satmış da parasını mı alamamış, yahut bonosunu mu ödememiş, yani bir şeyler yapmış.. Kendilerine "antikomünist" diyen ve doğrusu istenilirse komünizme hücumu pek sevimsiz tarzda yapan gazetelerin Akşamın sahibine buldukları kusur, bu!

Ama Malik Yolaç bu bezleri, gazetesine solcuları doldurduktan sonra almış değildir ki.. Malik Yolaçın bu bezleri aldığı ve sıkışık durumu dolayısıyla borcunu ödeyemediği, yahut taksitle ödemek zorunda kaldığı da o hadiseden önce bilinmekteydi. Malik Yolaç Akşamı bir gelincik tarlasına döndürür döndürmez ortaya atılan, bu çamur olmuştur.

Eee, antikomünizm de bundan başka ne ola ki?.

Sanki antikomünizm bu da, kendilerine "sosyalist" adını veren kriptoların sosyalizmi değişik mi? Yoo..

Mithat Perin kendi halinde, sessiz sedasız özel teşebbüsü savunuyor. Kriptonun ona bulduğu kusur: Baldızı! -Baldız, beni ile meşhur Belkıs Söylemezoğludur-. Ama Mithat Perin yıllardır evlidir. Şimdi imâlar yapanlar o zamanlar neredelerdi? Belki de Perinin yanında... Sonra, baldızından ona ne? Sonra, baldızın sosyalizm - liberalizm tartışmalarında ne işi var? Kaldı ki, T.R.T.'yi savunurken insanların, kardeşlerinin partisine göre sınıflandırılmayacağını söylüyoruz ya— Kardeş, o. Bu işe, dış kapının dış mandalı.Allah büyüktür ya, bu sefer de öteki tarafın eskimiş kalemlerinin birinden bizim kriptoya çamur: Sen mesleğe çanta hırsızlığıyla başladığım unutma!

"Çelebi, bizde böyle olur balo dediğin"i anladık ama, şu adına "fikir tartışması" dediğimiz tartışmalara acaba biraz daha seviye getirsek nasıl olur?

Dış Politika

Rüzgâr ekince..

Bu haftanın başında Gölcükteki bir törende heyecana gelindi, güzel sözler söylendi, istikbale alt projelerden bahsedildi, edebiyat da yapıldı. Türkiyenin askeri gemi yapma gücü ve imkânları açık bir şekilde ortaya konmadı, bu çeşit masrafların kalkınma gayretinde bir memleket için ifade ettiği mâna üzerinde pek durulmadı, savunmamız bakımından neye muhtaç bulu-

nup neyi lüks telâkki etmemiz gerektiği fazla konuşulmadı ama bir husus hiç kimsenin dikkatinden kaçmadı: Amerika aleyhtarı bir hava Marmaranın bu şirin körfezi üzerinde de bütün kuvvetiyle esti. Başbakan Suat Hayri Ürgüplünün ta kendisi damarlarımızdaki kanı ortaya koyarak "Bu kanı taşıdıkça ister yardım alalım, ister almayalım biz kendi gücümüzle, kendi imanımızla yaratacağız" deyince alkışlar ve tezahürat daha da arttı. Bu artık bir dostun bir dostuna, bir müttefikin bir müttefikine serzenişi değil, milletçe Amerikaya karşı duyulan hiddetin bir if adesiydi.

Gerçi Türkiyedeki Amerikan Askerî Yardım Heyeti Deniz Grupu Başkanı Tuğamiral Dempsey de Başbakan, Yardımcısı Demirel, Milli Savunma Bakanı ve diğer bazı Bakanlar, Genel Kurmayı Başkanı Orgeneral Sunay, bütün Kuvvet Komutanları ile beraber törende hazır bulunuyordu ama memleketimizde memleketine karşı belirmiş olan hisleri iyi anladı mı, anlamadı mı belli olmadı.

Türk tezgahlarında yapılan iki geminin denize indirilmesi dolayısıyla tertiplenen toplantının devam ettiği sırada Londrada, Cumhuriyet Hükümetinin Dışişleri Bakanı Hasan Işık Amerikanın 1 numaralı Dışişleri Bakanı Yardımcısı George Ball ile görüşüyordu. Ball, Senatör. Fullbright'ın "Japon Basını bizüm Vietnam politikamızı niçin desteklemiyor" sorusuna "Japonyada komünistler Basının kilit mevkilerini ele geçirmişlerdir de, ondan" cevabını veren adamdır.

Halbuki bir insaf sahibinin bu soruya vereceği cevap ancak şu olabilirdi: "Bizim Vietnam politikamızın desteklenecek bir tarafı mı vardır ki?"

Ama milletlerin hislerini anlamaya çalışacak yerde her yerde bir komünist umacı görmek ve göstermeye çalışmak elbette ki -elverişli olmasa dakolay bir davranıştır.

Gözler NATO'da

Bu iki hadise, Türkiyede İsmet İnönünün bir basın toplantısı yapmasının ve Londrada NATO konferansının açılmasının tam arasında cereyan etti.

C.H.P. Genel Başkanı basın toplantısını, gerçek dorst bazı yabancı çevrelerde esen endişe havası üzerine tertipledi. Bunlar Ürgüplü Hükümetinin sözcüsü Işığın sesinin Londrada gerçek bir kuvvet teşkil etmemesinden korkuyorlardı. İnönü ağırlığını koydu ve basın toplantısında Işığın sesinin Türkiyenin sesi olduğunu söyledi. Kıbrıs buhranı NATO'nun doğu kanadına mensup iki devlet arasında itimat buhranıydı. Bu buhranın halledilmesi için NATO'ya bütün olarak ciddi görevler düşüyordu. İnönü bunları söyledi Demeç, sahiden, Londradaki NATO temsilcileri üzerinde etki yaptı.

Londrada hava, Kıbrıs buhranının bir an evvel bir sonuca vardırılmasının gerektiği havasıdır. Buna, başta Amerika Türkiye ile Yunanistan ve herkes müttefiktir. Amerika canı sıkkın haldedir. Üstelik Kıbrıs, Amerikanın nazarında toplantının da en önemli meselesi değildir. Ball, Vietnam politikası konusunda müttefiklerinden bir

Muhalefet lideri İnönünün basın toplantısı
Dilinin altındaki: "NATO'nun kararını bekliyoruz"

acık kart almanın hevesi içindedir. Ancak bunun kolay, hattâ kabil olmayacağı Londraya gelen bazı delegelerin, bilhassa Fransa delegesinin havasından anlaşılmaktadır. Vietnam konusunda açık kart almak bir yana, Amerikanın Dominikteki hareket tarzını müttefiklerine anlatması dahi çok çetin olacaktır.

NATO ve Türkiye

Kıbrıs anlaşmazlığını gelip sıkıştığı noktadan kurtarmanın tek yolu, Türkiyenin, elindeki kozlarını iyi, zamanında ve akıllıca kullanmasıdır. İnönü Hükümeti, bu kozları bugün işbaşında olanlara devretmiştir. Meselâ, Kıbrıs anlaşmazlığının ilk çıktığı günlerde Sovyetler Birliğinin federasyon görüşünden yana çıkması şöyle dursun. Ankara ile Moskova arasında karşılıklı oturup görüşme zemini bile yoktu. Bugün bu zemin hazırlanmış, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında esen soğuk rüzgârlar ısınmaya başlamış tır. Meselâ, Kıbrıs anlaşmazlığının ilk çıktığı günlerde anlaşmazlık Birleşmiş Milletlerine götürülseydi, Makariosun buradan, istediği türden bir karar sureti çıkarması işten bile değildi. Bugün Birleşmiş Milletler Genel Kurulu -mümkün olsa da- Kıbrıs konusunu ele alabilse, bu konuyla ilgili olarak yapılacak bir oylamada Türkiyenin ve Adadaki türk topluluğunun haklarını çiğneyen bir sonucun alınması düşünülemez. Meselâ. Kıbrıs anlaşmazlığının ilk çıktığı günlerde NATO bu anlaşmazlığın çözümünü kendi görevleri arasında saymak şöyle dursun, görüşülmesine bile yanaşmak istemiyordu. Oysa bugün NATO Genel Sekreteri, Kıbrıs konusunun elbette Londrada yapılacak Bakanlar Konseyi toplantısında ele alınacağını söylemektedir. Bütün bunlar, üzerinde dikkatle durulması gereken noktalardır.

Bu kadarı kâfi midir? Elbette ki hayır!. Hükümet, bıkıp usanmadan, önemle Kıbrıs anlaşmazlığı üzerinde durduğunu, gerekirse elindeki bütün kozları kullanacağını ilgili devletlere anlatmak zorundadır. Şu satırların yazıldığı sırada Londrada toplantı halinde bulunan NATO Bakanlar Konseyi bu bakımdan Türkiye için büyük bir fırsattır. NATO üyelerine iyice anlatılmalıdır ki Kıbrıs bütün türkler için çok ciddî, çok önemli ve çok hayatî bir konudur ve bu anlaşmazlık Türkiyenin hoşuna gitmeyen bir biçimde çözülürse bunun geniş çaplı etkileri olacaktır. Çünkü Batılı devletlerin Orta Doğudaki çıkarları Lâtin AmeriKadaki veya Uzak Doğudaki çıkarlarından daha az değildir ve çıkarların korunması, büyük ölçüde, Türkiyenin Batıya yakınlığına bağlıdır.

George Ball
Kızıl renk allerjisi

Konuşmakta fayda vardır

Son haftaların Kıbrıs anlaşmazlığına getirdiği en büyük yenilik, hiç şüphesiz, Türkiye ile Yunanistan arasında başlayan ikili görüşmelerdir. Yunanistan, Türkiyenin uzun süredir istediği bu görüşmelere başlamakla çıkar yolun kuvvetten değil, fakat karşılıklı görüşmeden geçtiğini anlamış olsa gerektir.

Yunan Dışişleri Bakanı Kostopulosun Londrada verdiği demeçlere bakılırsa, Yunanistan, Kıbrıs anlaşmazlığının hâlâ esas olarak Kıbrıstaıki iki topluluğu ilgilendirdiğini, bunun bir türk - yunan anlaşmazlığı olmadığını düşünmektedir. Fakat, gene Kostopulosa göre Yunanistan hem Kıbrıs anlaşmazlığının çözülmesiyle, hem de türk - yunan münasebetlerinin düzeltilmesiyle ilgili yolları ve usûlleri görüşmeye hazırdır. Başka bir deyişle, Yunanistan, anlaşmazlığın çözümünü Kıbrıstaki topluluklara bırakmakta, fakat bunun için ikili görüşmelerle zemin hazırlamasını yapmaya razı görünmektedir .Oysa Türkiye, anlaşmazlığın esasını çözmenin Ankara ve Atinanın elinde olduğunu ileri sürmektedir.

Esas hakkındaki bu anlaşmazlığa rağmen, iki devlet arasında görüşmenin başlamış olmasını memnunlukla karşılamak gerekir. Çünkü Türkiyede Yunanistanın ekonomik durumu bakımından çok önemli bir rum topluluğu bulundukça ve Türkiye Lozanda kurulan düzeni her zaman gözden geçirmek yetkisini elinde tuttukça, Papandreu ve arkadaşları önünde sonunda anlaşmazlığın özünü tartışmaya da yanaşacaklardır.

Bundan kimse şüphe etmemelidir.

Üniversite

Temeldeki çekişme

Bitirdiğimiz haftanın sonunda martesl günü İstanbul Üniversitesinin Beyazıttaki Merkez binasında, Tıp Fakültesi salonunda toplanan 83 öğretim üyesi, tam üç yıldanberi devam eden Egeli - Konuralp mücadelesini Konuralpin lehine neticelendirdi.

O gün sabahleyin başlayıp, aralıksız, saat 16ya kadar süren müzakerelerde Egeli, bütün direnmesine ve hattâ "Danıştay da kim? Ben Danıştay karşısında haysiyetli bir Üniversite istiyorum. Vereceğiniz karara muhalif kalacağım" diyerek Meclis üyelerini

Halit Ziya Konuralpin aleyhine çevirmeğe çalışmasına rağmen, 83 Meclis üyesinden ancak 22 taraftar toplayabildi

Tıp Fakültesinde bugün bir kısmı sonuçlanan ve tamamen üst seviyede, yâni ordinaryüs profesörler seviyesinde devam eden çekişmeler, MBK devrinde Üniversiteden affedilen 147 öğretim üyesinin I. Koalisyon Hükümeti tarafından tekrar Üniversiteye iade edilmesiyle başlamıştır. Bugünkü olayları kavrayabilmek için birkaç yıl geriye gitmek gerekmektedir.

1962 yılında Üniversiteye dönen Tıp Fakülteli 147'ler -ki bunların başında Ord. Prof. Ekrem Şerif Egeli ile Ord. Prof. Kâzım İsmail Gürkan gelmektedir- bıraktıkları kliniklerin başına, o zamanki Üniversite Rektörü Ord. Prof. Sıddı Sami Onardan aldıkları emre dayanarak, büyük tezahüratla geçmek istediler. Hattâ gösteri meraklısı Kâzım İsmail Gürkan, Çapadaki kliniğinin başına geçerken, eskiden olduğu gibi ziller çaldırttı ve o sırada kliniğin başında bulunan Bedii Gorbonun eşyalarını odadan dışarı attırmak suretiyle, sonradan günlerce dedikodusu yapılan nahoş olaylara sebebiyet verdi. Bu gösterilerle eski kliniklerinin başına geçmek ve diktatoryalarına bıraktıkları yerden devam etmek isteyen Tıp Fakülteli 147'lerin karşısına, o zaman Tıp Fakültesi Dekanı olan Ord. Prof. Halit Ziya Konuralp çıktı. Konuralp, Üniversiteler Kanununun 43. maddesine göre, 147' ler Üniversiteye dönmeden önce kliniklerin başında bulunan profesörlerin müktesep hakları bulunduğunu, bu itibarla klinik şeflerinin hiç bir surette değişemiyeceğini bildirerek, yeni gelenleri tanımadı ve en ufağından en büyüğüne, bütün Tıp Fakültesi personeline bu yolda bir tamim yaptı- Bir yandan da tekrar Üniversiteye dönen 147 lerle temasa geçerek, Fakültedeki âhengin bozulmaması için,halen kliniklerin başında bulunan öğretim üyelerinin yerlerinden oynatılmamasını, yeniden gelen profesörler için ise eski kürsülere paralel yeni kürsüler ihdas dilmesini, bu surette hem uzlaştırıcı bir yol bulunacağını, hem de Tıp Fakültesindeki öğretimin öğrenciye daha faydalı bir hale geleceğini bildirdi. Fakat savaş kazanmış muzaffer kumandanlar edasıyle Üniversiteye dönen ve o sıralarda isimlerine "Klinikçiler" denilen ordinaryüsler mutlak ter galibiyet istiyor ve taviz vermeğe katiyen yanaşmıyorlardı. Eskisi gibi kliniklerinin başına geçecekler ve herkes kendilerinden sonra gelecekti.

Yorgan gitti, kavga bitmedi

Ordinaryüslerin bu tutumu yüzünden İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesindeki çekişmeler yılan hikâyesi gibi uzadı. Olaya Danıştay, Hükümet ve en son olarak da, vâki şikâyet üzerine, Savcılık karıştı. Kürsülerin başında bulunan profesörler Danıştaya müracaat ederek, Sıddık Sami Onarın verdiği emre karşı bir "tehir-i icra" kararı aldılar. 147'ler ise Sıddık Sami Onarı da kendi saflarına alarak, Dekan Halit Ziya Konuralpi bertaraf etme yoluna gittiler. Hukuk Fakültesi profesörlerinden Sulhi Dönmezer ve Lûtfi Birantın hazırladığı bir taktik neticesi Konuralp hakkında bir ihbar mektubu yazıldı ve bu ihbar mektubu dolayısıyla açılan tahkikat sebep gösterilerek Konuralp dekanlıktan rektörlük emrine alındı.

Ancak o sıralarda tıp ilmini bırakarak hukuk ve bilhassa idare hukukuna çalışan Konuralp, Danıştaya tekrar müracaatla, rektörlük emrine alınma kararını iptal ettirdi, üstelik de Rektör Sıddık Sami Onardan, ağır hizmet kusuru dolayısıyla, on bin lira tazminat almağa hak kazandı. Bu netice üzerine 147'ler, Konuralpin dekanlık müddeti bitinceye kadar beklemeyi uygun buldular. Nitekim Kasım ayında yeni dekan seçimlerinde de Ekrem Şerif Egelinin dekan olmasını sağladılar.

Ekrem Şerif Egeli, dekan olur olmaz hemen faaliyete geçti. İntikam almanın tam zamanı idi. Hem kendilerine başkaldıran kürsü profesörlerine, ellerinden klinikleri alınmak suretiyle, hadleri bildirilmeli, hem de bunları tutan Halit Ziya Konuralp cezalandırılmalıydı.

Halit Ziya Konuralp, 147'ler Üniversitede iken de, döndükleri zaman da Gureba İkinci Cerrahi Kliniğinin başında idi. Ona verilecek en büyük ceza, bu kliniğin onun elinden alınması olacaktı. O kadar ki, Egeli ve Gürkan, sırf Konuralpi kliniksiz bırakmak için kendileri de kliniksiz kalmağa razı idiler. Nitekim hemen formül bulundu:

Ekrem Şerif Egeli arkadaşlarıyla
Nihayet yorgan da gitti!

Tıp Fakültesinin öğretim şeklinden şikâyetler artmıştı. O halde bir "reorganizasyon" şarttı.

Egeli bir "reorganizasyon" taslağı hazırlattı. Buna göre, bazı klinikler birleşiyor ve bu arada Konuralpin başında bulunduğu İkinci Cerrahi de Çapa Cerrahi Kliniği içinde kabul edilerek, başına Prof. Şinasi Erel getiriliyordu. Ayrıca Cihat Abaoğlu, Bedii Gorbon, Osman Barlas, Kâzım Dağyolu, Sabahattin Kerimol gibi, kürsüleri kendilerine terketmedikleri için "isyancı" olarak kabul edilen öğretim üyeleri kliniklerin başından uzaklaştırılıyordu. Nitekim lâğvedilip yeniden ihdas edilen kürsülerin başına, Egeli ve Gürkanın dışında ,fakat ya 14'lerden, ya da aynı kliniğe mensup öğretim üyeleri getirildi.

Böylece ,147'lerce mesele kapanmış oluyordu.

Yeni bir Tıp Fakültesi

Fakat, kürsüsüz bırakılan Halit Ziya Konuralp mücadeleden vazgeçmedi. Kürsüler 21 Mart 1963 tarihinde lağvedilmişti. 22 Mart 1963 tarihinde ise Halit Ziya Konuralpin hazırladığı lâyiha Danıştayın 8. Dairesinin elinde bulunuyordu. Aynı yılın Haziran ayında Danıştay 2. Cerrahi Kürsüsünün lağvı hakkında tehir-i icra kararı aldı. Ancak ne Rektörlük, ne de Dekanlık, Danıştayın bu kararını uyguladı. Bunun üzerine Halit Ziya Konuralp durumu hem Danıştaya, hem de İstanbul Savcılığına bildirdi. Savcılık, işi Rektörlüğe intikal ettirdi. Rektörlük de Hukuk Fakültesi profesörlerinden Hıfzı Timuru, durumu tetkik için görevlendirdi.

Öte yandan, Halit Ziya Konuralpin Tıp Fakültesi ile ilgisi hemen hemen kesilmiş gibiydi. Ne kendisine ders veriliyor, ne de öğrenci yollanıyordu. Konuralp adeta 2045 lira tutan tam maaşı ile emekliye sevkedilmişti.

Bu arada Konuralp, bir süre için Amerika ya gitti. O Amerikada iken, Egeli Danıştay nezdinde, 2. Cerrahi Kliniği hakkındaki kararı düzelttirmek için her türlü teşebbüste bulundu. Egeli kararı düzelttirmek için uğraşadursun. Danıştay 14 Ocak 1964'de 2. Cerrahi Kliniğinin -lağvı hakkında verilen kararı iptal etti. Bu iptal işleminden sonra Halit Ziya Konuralp için ayrı bir mücadele safhası basladı. Egeli Nuh diyor peygamber demiyor 2 Cerrahi hakkında verilen kararı bir türlü hazmedemiyordu.

Konuralp, Danıştayın kararını uygulatmak için gerek Rektörlük ve gerekse Senato nezdinde uğraşadursun, Egeli, Tıp Fakültesi içinde kolları sıvayarak, kararı uygulatmamak için elinden geleni yaptı, önce, tatbikat kürsüleri kurulup 2. Cerrahi Kliniğinin de bu tatbikat kürsüleri içinde mütalea edilmesi teklif edildi, fakat bu teklif Fakülte Meclisince reddedildi- Fakülte Meclisi bu kararı reddederken, bir komisyon kurdu. Bedii Gorbon, Ekrem Kadri Onat, Meliha Terzıoğlu, Safa Karatay, Kâzım Arsandan müteşekkil bu komisyon Danıştayın kararını tetkikle görevlendirildi. Komisyon, Danıştayın kararının uygulanmasıyla durumun düzeltilmesi için Tıp Fakültesi içinde yeni bir fakülte kurulmasını teklif etti. Böylece hem iç ihtilâflarda bir neticeye varılacak, hem de sen - ben kavgası bir dereceye kadar durdurulacak ve daha çok öğrenci tıp öğrenimi yapabilecekti. Fakülte Meclisi de bu düşüncelerden hareket ederek Komisyonun teklifini ittifakla kabul etti ve ayrıca, yeni bir fakültenin nasıl ve ne şekilde kurulacağını tesbit için yeni bir komisyon daha kurdu. Bu komisyon halen çalışmalarını bitirmemiştir. Komisyonun hazırlayacağı rapora ve statüye göre yeni Tıp Fakültesinin kurulması için teşebbüse geçilecektir.

Halit Ziya Konuralp
Fikr-i takip

Konuralpin zaferi

Yeni bir Tıp Fakültesi kurulması için çalışmalar yapılırken, Egeli, Fakülte Meclisinin temayülüne rağmen. 2. Cerrahi Kliniği hakkındaki Danıştay kararını uygulamamakta ısrar ediyordu İkinci bir Tıp Fakültesi kurulmasına karar veren komisyon "Danıştay karar uygulanmalıdır" dediğinden, olay her Fakülte Meclisi toplantısının gündeminde bulunmakta, fakat müzakeresine bir türlü sıra gelmemekteydi. Dekanlıkça hazırlanan gündemin birinci maddesini mutlaka "gelen evrak" konusu işgal etmekte, en sona da 2. Cerrahi hakkındaki Danıştay kararı alınmaktaydı.

Egeli böylece, Danıştayın kararının müzakeresini 8 Mayıs Cumartesiye kadar uzatabildi. 8 Mayıs Cumartesi günü toplanan Fakülte Meclisinde de müzakere geri bırakılmak istendiyse de, öğretim üyelerinin "Bu artık, Tıp Fakültesinin haysiyet ve şerefi ile ilgilidir, mutlaka karara varılmalıdır" diye diretmeleri üzerine saat 13 sıralarında müzakere açılabildi.

Bu görüşmeler sırasında en güzel konuşmayı Doçent Ali Uras yaptı ve 2. Cerrahi Kliniğinin bugün içinde bulunduğu içler acısı durumu anlattı. Fakülte Meclisinde çoğunluk Danıştayın, kararının uygulanmasıyla 2. Cerrahi Kliniğinin yeniden ihdasını istedi. Uras gibi daha birçok öğretim üyesi bu kararın lehinde konuşma yaptılar. Ancak Egeli, bütün bu konuşmalara karşı Fakülte Meclisinden mutlaka aleyhte bir karar çıkmasını istiyor ve bu tarzda konuşmalar yapıyordu.. Egeliye yakın bâzı öğretim üyeleri ise, Konuralpe, kliniği yerine şimdilik 50 yatak, daha sonra da 100 yatak verilmesi teklifinde bulundular, fakat bu iki teklif de rağbet bulmadı.

Nihayet oylamaya geçildiğinde 2. Cerrahi hakkındaki Danıştay kararının uygulanması -yâni Konuralpe kürsüsünün ve kliniğinin iadesi- 61 oyla kabul edildi.

Konuralp mücadelesini zaferle bitirmistir. Ancak, Tıp Fakültesi içindeki kaynaşmanın bununla son bulacağını söylemeğe imkân yoktur. En iyi çözüm tarzı olarak ileri sürülen "İki Fakülte" formülünün uygulanmasına geçilirken daha birçok önemli olayların cereyan etmesi beklenmektedir.

Anılar

"Bu Bir Rüyadır"

(Kapaktaki Macera)

Muhsin Ertuğrul yanındaki uzun boylu, sarışın genç adama:

"— Tam aradığınız tipte bir talebem var. Çağırayım, bir görün" dedi.

Biraz sonra kapıdan esmer güzeli genç bir kız giriyordu. Muhsin Ertuğrul iki yabancıyı birbirine tanıştırdı:

"— Talebem Semiha Cenap, çair Nazım Hikmet bey..."

Olay 1932 senesinin kış aylarında, Tepebaşındaki ahşap Dârülbedâyı binasının müdür odasında geçiyordu. O mevsim Şehir Tiyatrosunda Nâzım Hikmetin, "Kafatası" adlı piyesi oynanacaktı. Eseri Muhsin Ertuğrul sahneye koyuyordu. Piyeste "Sinyorina, kara gözlü Sinyorina" tangosunu söyleyecek bir gençkıza ihtiyaç vardı. Yazar, bu rol için Anadolu tipinde bir güzel düşünmüştü. Bu arzusunu izhar edince, Muhsin beyin batırma kendisi de, sesi de güzel bir talebesi geldi. Adı Semiha Cenap idi. Arkadaşları kendisini zamanın meşhur sinema artisti Coleen Moor'a benzetirlerdi. İri iri kara gözleri, keskin hatlı muntazam bir yüzü vardı. Parlak siyah saçlarını alâgarson kesmiş, alnını kâhküllerle örtmüştü, Ondosuz yasında, ince uzun, fidan gibi bir kızdı. Sanatkar, müzisyen ve ressamın bol yetiştiği bir aileden geliyordu. Konservatuara, Güzel Sanatlar Akademisine devam etmişti. Tiyatro mektebinin ikinci sınıfında rol yapma kaabiliyeti, billur gibi sesi ve her an coşup taşmağa hazır sanatkâr yaradılışı ile arkadaşlarının arasında sivrilmisti.

Muhsin *bey* kendisine haber yolladığı sırada Semiha yukardaki sınıfların birinde arkadaşlarıyla çalışıyordu. Üzerinde bej bir eteklik ve teyzesinin ördüğü pembe bir bluz vardı. Yakasına iliştirdiği gül siyah saçları ile tezat teşkil ediyor, onu olduğundan da çocuk gösteriyordu. Ne için çağırıldığından habersiz, Muhsin beyin kapısını vurdu ve girdi. İçerde, Müdür beyin yazı masasının yanında bir genç adam oturuyordu. İlk gözüne çarpan şey, adamın kıvırcık altın sarısı saçları ve çekik mavi gözleri oldu Bu, ömründe gördüğü insanların en güzeliydi. Uzaktan Muhsin beyin sesini işitti:

"— Semiha, kızım, Nâzım beye bir şey okumanı istiyorum" diyordu

Ardından:

"— Yukarıya bir sınıfa çıkın, daha rahat edersiniz" diye ilâve etti.

Gençkız önde, uzun boylu sarışın adam arkada, ahşap merdivenlerden yukarı çıktılar, tozlu bir sınıfa girdiler ve bir sıraya oturdular. Genç şair:

"— İlk evvelâ ben okuyayım, siz dinleyin" dedi.

Semiha gözlerini adamın Orta Asya akıncılarını hatırlatan yüzünden ayıramadan, ahenkli sesini dinledi, Sıra kendisine gelince, uzatılan şiiri titreyen parmaklarla aldı. Parmakları, kalbi titriyordu. Fakat sesine hâkim olmasını bildi. Okumağa başladı:

Semiha Berksoy

Geçmiş zaman olur ki...

Sinyorina, kara gözlü Sinyorina!
Gözlerinden yanağına düşen beni
görmiyelim, Ört yüzüne yelpazeni,
Sinyorina! Kara göslü Sinyorina,
gelelim mi kollarına Sinyorina?
Sinyorina, Sinyorina, Sinyorina!

Bitirdiği zaman başını kaldırdı, gözgöza geldiler. Nâzım Hikmet hafifçe kafasını eğdi:

"— Bir daha!" dedi.

İkinci defa okuduktan sonra Semihayı elinden tutup, Müdür beyin odasına götürdü:

"— Tamam!" dedi. "Tam istediğim gibi!"

Muhsin bey gülerek :

"— Size dememiş miydim!" diye cevap verdi.

Böylece Semiha Cenap, Kafatası piyesinde Tango Söyleyen Gençkız rolünü almış oldu.

Büyük bir şevkle çalışmağa koyuldu. Nâzım Hikmeti uzaktan görüyor, kendisini hayran hayran seyretmekle yetiniyordu, Semiha şairle ilk karşılaştığı gün onun hakkında hiç birşey bilmiyordu. Ona tesir eden, genç adamın altın sarısı saçları, dalgın bakışlı gözleri oldu. Bir masal kahramanına aşık olur gibi, gençkız kalbinin bütün safiyetiyle, kendisinden oniki yas büyük, tecrübeli, olgun adama bağlandı. Kimdi, neydi, ailesi, var mıydı? Neden sonra bunları araştırmağa başladı, Şiirlerini, yazılarını artık okuyor, uzaktan hayatını takip ediyordu. Hususi hayatı hakkında da çok az şey biliniyordu. Çapkın olduğu söylenir, kadınlar tarafından çok beğenilirdi. Evli

Semiha Berksoy Avrupada bir parkta

Göz görmeyince gönül katlanır

miydi, bekâr mıydı, onu bile bilen yoktu.

"Yıllarca o saf aşkını.."

"Kafatası" piyesi 1 Mart 1932'de oynanmağa başladı. Bir hafta sonra da yasak edildi.

O sene Semiha, Tiyatro Mektebinden mezun oldu. Aranılan, beğenilen bir sanatkâr olmuştu. Hem tiyatroda oynuyor, hem de yeni moda olan operetlerde söylüyordu. Ekrem Reşit ve Cemal Reşit Rey kardeşlerin birçok modern operetlerinde başrolü oynadı.

Bu arada Nâzım Hikmete rastladığı oluyor, hassas gençkız kalbi onla da bir alâka hissediyor, fakat daha fazlasını tahayyül etmeğe dahi cetaret edemiyordu. Plâtonik aşkı tam iki sene devam etti.

1934 senesinde Kadıköy vapurunda tesadüfen karşılaştılar. Sıcak bir yaz günüydü. Nâzım Hükmet bir arkadaşıyla güvertede oturuyordu Gençkız bütün cesaretini toplayarak ona yaklaştı. :

"— Davet etsem, acaba bana çaya gelir misiniz," dedi.

Genç şair, karşısındaki gençkızm saf, parlak gözlerine eğildi ve kendine has aceleci tavırları ile:

"— Memnuniyetle" diye cevap verdi.

Gününü, saatini oracıkta kararlaştırdılar. Gençkız hummalı bir hazırlığa girişti. O sıralarda Tepebaşında, Konservatuvarın yanındaki merdivenli yokuşta, Abravaya apartımanında, teyzesi ve anneannesi ile beraber oturuyordu. Annesini küçük yaşta kaybetmişti. Babası ise ayrı yaşıyordu Kapıdan girince solda, küçük bir daireleri vardı. Gitti, japon pazarından yeni bir çay takımı aldı. Bir hayli tereddüt ettikten sonra sarı, üzeri kuş desenli bir takımda karar kıldı. Sarı renge olan zaafından dolayı Nâzım Hikmet ilerde de kendisine hep takılacaktı. Hattâ evdeki kedileri bile sarı seçerdi.

Önemli gün ve saat geldiğinde itina ile hazırlandı. Kendisine en çok yakıştırdığı kırmızı gelincikli elbisesini giydi.

Muhsin beyin odasında karşılaştıkları gündenberi iki sene geçmişti. O kısa perçemli, keskin bakışlı çocuğun yerini daha yumuşak ifadeli, bukleli saçlı bir gençkız almıştı. Hayatındaki en önemli değişiklik mezuniyeti ve bir nişanlıdan ayrılması olmuştu. Bir ara, talebeyken, genç bir çocukla nişanlanmış, fakat o zamanlar kendisinin dahi tahlil edemediği bir hisle bu evlilikten vazgeçmişti.

Karşılıklı çay içtiler. Şiirden, resimden, tiyatrodan bahsettiler. Büfeden pasta tabağını alırken, Nâzım Hikmet kolunu gençkızın beline doladı:

"— Çok hoşuma gidiyorsunuz" dedi. "Tekrar gelebilir miyim?"

Semihanın temsil saati gelince beraber çıktılar. Yokuşu tırmanırlarken gençkızın kolundan tuttu ve :

"— Ben evliyim" dedi. -Halbuki o sırada sadece sözlüymüş, sonra nikahlanmış.

Semiha hiç düşünmeden cevap verdi :

"— Ziyanı yok.."

O anda dünya umurunda değildi. Senelerdeniberi uzaktan sevdiği adamın yanındaydı ya, gerisi ona vızgelirdi.

Böylece, aralarında garip bir dostluk kuruldu. Başından binbir macera geçmiş, olgun erkek, bu saf, sanatkâr ruhlu, cömert kalpli, kendisini hiç bir karşılık beklemeksizin seven gençkıza

Nâzım Hikmetin annesi Celile Hanımın gözüyle Nâzım ve Semiha

Üç ayaklı sanatkâr grupu

çok bağlandı.

Sanata yönelen aşk

Nâzım Hikmet Abravaya apartımanının kapısını vakitli vakitsiz çalmaya bağladı. Ne zaman, nasıl geleceği belli değildi. Semihanın ömrü, onu beklemekle geçiyordu. Günlerce, haftalarca uğramadığı oluyordu. Ne bir ses, ne bir seda... Sonra ansızın çıkıp geliyordu. En olmayacak saatlerde, küçük dairenin zili uzun uzun çalınıyordu. Gençkız heyecanla fırlıyor ve karşısında sarı saçlı, mavi gözlü, esrarengiz sevgilisini buluyordu. Nâzım, sanki dün ayrılmışlar gibi rahat, karşısındakinin, ruhunda yarattığı fırtınalardan habersiz, gidip koltuğuna kuruluyordu. Kendisine sitem dolu ürkek gözlerle bakan Semihaya:

"— Gelemedim, takip ediliyordum" demekle iktifa ediyordu.

Israr edecek olsa:

"— Senin aklın ermez, bu işlere karışmanı istemiyorum" diye azarlıyordu.

Sonra da:

"— Benim yüzümden başın derde girerse, kendimi hiç affetmem" diye ilâve ediyor ve konuyu değiştiriyordu.

Onları birleştiren en kuvvetli bağ olan sanat dünyasına dalıyorlardı. Şair, en yeni şiirlerini ona getirip okumaktan garip bir zevk alıyordu. Her biri sanat çevrelerinde fırtınalar koparan eserlerinin tesirlerini sanki ilk bu masum, sanatkâr ruhlu kızda görmek istiyordu. Onun ateşli yaradılışında, hassas kalbinde, duygulu ifadelerinde aradığını buluyordu.

Sıcak bir Temmuz günü Semihaya:

"— Sen benim şiir tarafımsın. Seninle senden, Avrupadan bahsetmek, biraz birşey okumak bana zevk veriyor. Maddî tarafım ve şairlik tarafım, yâni his tarafım..." dedi.

Nâzım Hikmet gibi içine kapalı, hissiyatını hiç belli etmeyen bir insandan bunlar zor işitilecek sözlerdi. Gençkızın kalbi gururla, ümitle doldu. Sonra gene günlerce yanına uğramadı. Tekrar geldiğinde, onu elinden tutup yanına oturttu:

"— Sana bir şiir okuyacağım, daha kimse bilmiyor" dedi.

Böylece, "Unutulan Adam"ı dinlemek ilk Semihaya nasip oldu. O gittikten sonra gençkız, şairin yüzüne karşı söylemeğe cesaret edemediği sorulan kendi kendine sordu :

"— Niçin bana bunları okuyor? Ben tecrübesiz, toy bir kızım. Bunca bilgili arkadaşı, dostu varken, niçin beni seçiyor?"

Bu soruların cevabını ne kendinde, ne de Nazım Hikmette bulabildiği için; Semihanın hayatı kâh ümit, kâh ümitsizlikler içinde geçiyordu.

Semiha Berksoy yıllar önce bir vapur gezisinde

"Sinyorina Sinyorina"

Şair, gençkızın herşeyi ile ayrı ayrı ilgileniyordu. Sesini, sanat kaabiliyetini çak takdir ediyordu Bazı günler koltuğuna oturup, sarı bağını arkaya dayıyor ve:

"— Yorgunum, bana bir şey okusana" diyordu.

Schumann'ı, Beethoven'i sevdiğini bilen Semiha, ona aşk parçaları okuyordu. Semiha Berksoyu opera artisti olması için teşvik eden Nâzımdır. O zamanlar türk operasından bahsetmek hayâldi. Fakat Nâzım Hikmet ilerisini görmesini bilmişti. Gençkıza opera sevgisini aşıladı. Operada şarkı söylemek onun sanatkâr ruhunun en büyük gayesi oldu. Öyle bir gaye ki, sonunda Nâzım Hikmete karşı duyduğu ve kendi tâbiri ile "karasevda" dediği bu neticesiz aşktan, onun sayesinde kurtulacaktı.

Nâzım Hikmet, Semihanın sanatıyla iftihar etmesine rağmen, kıskanç bir erkekti. Birgün Semihaya:

"— Dün gece senin yüzünden az kalsın kavga çıkarıyordum" dedi.

O sırada Semiha Berksoy, Tepebaşı bahçesinde "Lüküs Hayat" operetinde oynuyordu. Nâzım oyunu seyrederken, bir adam Semihaya lâf atmıştı. Buna öfkelenen şair, iskemlesini kaptığı gibi münasebetsizin üzerine yürümüştü. Olayı gülerek nakleden Nâzım, yarı şaka yarı ciddi, ilâve etti :

"— Ben seninle evlenirsem, sahneye filân çıkmak yok! Seni kapıdan dışarı bile bırakmam."

Semiha kendini tutamayarak takıldı:

"— Bunu sair, Nazım Hikmet mi söylüyor?"

Sarışın dostu, kelimelerin üzerine basa basa, onun sözlerini tekrarladı :

"— Evet! Bunu şair, sanatkâr Nâzım Hikmet söylüyor!"

Semihanın yanında koca adam âdeta çocuklaşır, coşardı. Bazen sokakta yürürlerken onu karşı kaldırıma geçirir:

"— Sana uzaktan bakmak, yürüyüşünü görmek hoşuma gidiyor" derdi.

Yanındâyken ona ufak tefek sterini yaptırmaktan zevk alır, aklına her gelem söylerdi. Gençkız da onun her arzusunu yerine getirmeğe, bu garip adamın havasına uymağa çalışırdı. Evinde rahat etmesini isterdi. Küçük masanın başında yemek yerlerken Nazım Hikmet çocuklar gibi şen gamsız olurdu. Semiha ona ateşte böbrek kızartır, salata, elma ikram ederdi. Şarap içerlerdi. Bunlar onun dünyada en çok sevdiği şeylerdi, en mükemmel ziyafetlerden dâhâ makbule geçerdi. Bu sahneler,çocukluktan henüz kurtulmuş Semiha için adeta bar evcilik oyunu idi. Fakat gençkız artık, bütün evcillik oyunlarının bir masaldan ibaret olduğunu da anlayacak yaşa gelmişti.

"Sevgide y o k günah!"

1934 tiyatro mevsiminde Nâzım Hikmet onun için bir operet yazdı: "Bu Bir Rüyadır". Şairin aşkını itiraf etmesi için bundan daha güzel bir yol olur muydu? Müziğini Ferdi von Statzer yapmıştı. Nâzım Hikmet diğer birçok eserleri gibi bunu da takma bir ad, "Selma Muhtar" adı altında neş-

retti. Hikâye, kara gözlü esmer bir gençkız ile sarışın sair sevgilisi arasında geçiyordu. Operet oynandı. Fatma rolünde Semlha Berksoy, bütün dünyaya, "bir çift mavi göz"e olan ebedi aşkın
buldu:

Beni al,
öyle kal,
Kalbe sal
sevgiyi,
Sevgide
yok günah,
Böyle oh,
ne iyi!
Sevmek bu,
bakarken gökyüzünde aya
görünür gözüme bir çift mavi göz.
Sevmek bu, sevmek gelir mi şakaya?
Sevmek bu! Onundur her yerde son

Nâzım, birgün Semihayı evine götürdü. O sırada Nâzım. Cihangirde bir çatı katında oturuyordu. Dik merdiven lerden nefes nefese çıktılar. Küçücük daireyi çocuksu bir sevinçle gençkıza gezdirdi. Bir köşede, akvaryum içinde yeşil balıklar vardı. Semiha, Nâzım Hikmetin hayvan sevgisine, yanında canlı mahlûklar bulundurma merakına daha birçok defalar şahit olacaktı. Ev, siyah döşenmişti. Nâzım gülerek:

"— Eşyaları tahtadan yaptırdım, sonra da kendim boyadım" dedi.

Penceredeki perdeleri işaret ederek:

"— Bunların metresini 40 kuruştan aldım" diye ilâve etti.

Duvarlar çıplakta. Yalnız, kapının karşısında sakallı bir adam portresi asılıydı Gençkızın ona baktığını görünce :

"— Tanıdın mı?'' diye sordu.

Semiha tanımamıştı. Bu yüzü ömründe ilk defa görüyordu. Nâzım Hikmet parmağıya işaret ederek:

"— Bu, Marx" dedi.

Semiha gene tanımadı. Bu ismi de ilk defa duyuyordu. Bu kadarı ile kaldı. Nâzım Hikmet bu ismi onun yanında bir daha ağzına almadı. Semihayı fırtınalı hayatının dışında tutmağa söz vermişti ve sonuna kadar da sözünde durdu.

1934-35 senelerinde Semiha Berksoy, sanat hayatında zaferden zafere koştu. Tiyatroda olsun, operetlerde olşun, İ. Galip Arcanın dediği gibi, "billur tınnetiyle kulakları okşayan sesi, renkli bir ışık huzmesi gibi fışkırmağa hasar mizacı ve pürüzsüz diksiyonu, ne dediğini anlıyan duygulu ifadesi ile" seyircileri büyülüyordu. Muhsin Ertuğrul, Hazım Kömürçü

Semiha Berksoy sahnede
İlâcı sanat oldu

gibi şöhretlere eşlik yaptı. Kendine olan güveni gündengüne artıyordu. Buna karşılık özel hayatı tam bir karışıklık içindeydi. Sükûn devreleriyle fırtınalar birbirini kovalıyordu. Nâzım Hikmet ile beraber olunca etrafı tozpembe görüyor, o ortalardan kaybolunca dünya gözüne zindan oluyordu. Münasebetlerinin tâ başında Nâzım Hikmet ona daha fazla bir şey veremiyeceğini hissettirmiş, o da bunu iyi niyetle kabul etmişti. Fakat aradan çok zaman ve olay geçmişti. Elinde olmadan ümide kapılıyor, ümitleri kırılınca da perişan düşüyordu. Hiç bir karşılık almadan daima kendinden vermek onu bitiriyordu. Gençti, güzeldi, meşhurdu. Mutluluk onun en tabii hakkı idi. Fakat işte bir karasevdaya tutulmuş, en güzel günlerini gözyaşları içinde geçiriyordu. Birgün oturdu, içinde bulunduğu ruh haletini tasvir eden bir hikâye yazdı. Hikâye, sürrealizm akımının bir örneği olarak Yedigün Mecmuasında 20 Kasım 1 9 3 5 tarihinde yayınlandı. Nâzım Hikmete:

"— Bak, ben bir hikâye yazdım" dedi.

Nâzım hemen ilgilendi, aldı, okudu. Bu genç bir kızın, "masal içinde yaşamağa yemin etmiş bir adam"a olan ümitsiz aşkının hikayesiydi. Bitirince, kaşları çatıldı:

"—Nasıl masal?'' diye sordu.

Hikâyenin karamsar havası, intihar sözleri Nâzımın keyfini kaçırmıştı-

Semiha Berksoya, yalnızlığını unutturacak, kendisine teselli verebilecek bir tek şeyi kalıyordu: Sanatı! Kurtuluş yolunu orada buldu. Bir bakıma, birçok şeyler gibi bunu da Nâzım Hikmete borçluydu. Bu çalışma, ilerleme, sanatının zirvesine erişme hırsını ona bu şair dostu aşılamıştı. Semiha kuvvetli bünyesi, sağlam sinirleri, sağduyusu ve hepsinden çok sanatkâr ruhu sayesinde bu buhranı, günleri arkada bırakmasını bildi Kurtuluş yolu gözükmüştü. Bu ümitsiz karasevdayı, sanat aşkı ile değiştirecekti.

Araya giren yolculuk

1936'da Ekrem ve Cemal Reşit Rey kardeşlerin "Saz - Caz" opereti İstanbul Şehir Tiyatrosunda oynanıyordu. Bir akşam, zamanın Başbakanı İsmet İnönü ile İstanbul Valisi Muhittin Üstündağ temsili seyre geldiler. Pek hoşlarına gitti. Perde kapandıktan sonra Behzat Butak sahne arkasına geldi, Semihaya:

"— Müjde!" dedi. "Başvekil sesini çok beğenmiş, seni Almanyaya yollayıp, opera artisti yapacaklarmış!"

Semiha Berksoy kulaklarına inanamıyordu. Kurtuluş ümidi hakikat oluyordu.

Pasaportunu eline aldığının ertesi günü Nâzım Hikmet çıkageldi. Gene uzun zamandır görünmemişti. Semiha, daha kapıyı açmadan kim olduğuna anlamıştı. O sıralarda yeni bir eve taşınmışlardı. Gene Tepebaşında, Gardan Barın karşısında. Gül apartmanında oturuyordu. Nâzım içeri girdi, köşeye, deri kaplı koltuğuna oturdu Elleriyle kenarlarına vurarak:

"— Ben artık kararımı verdim, sensiz yaşayamayacağım'' dedi.

Semiha sessizce yerinden kalktı, çekmeceden pasaportunu çıkardı ve önüne koydu. Koca adam âdeta sarsıldı. İlk sözleri:

"— Bunu benden aldın" oldu.

Ardından:

"— Ben istemezsem gidemezsin" diye ilâve etmekten kendini alamadı

Gençkız, kalbi kırık, sevdiği adamı seyrediyordu. İçinden acı acı güldü. Artık iş işten geçmişti O istese de istemese de gidiyordu.

O gün Nâzım Hikmet Semihadan kırgın ayrıldı. Kaderine boyun eğmiş gençkız, bir an evvel gitmek için can atmaktaydı. Fakat beklenmedik aksilikler çıkıyor, seyahat gecikiyordu. Şairden ses çıkmadıkça hem seviniyor, hem de üzülüyordu. Son görüşmelerinden tam 2 ay 9 gün sonra bir telgraf aldı. Nâzım Hikmet kendisini çağırıyordu. O akşam bir çocuk kapıyı çaldı, ertesi sabah Maçkadaki İpek Film stüdyosunda bulunmasını söyledi O

sırada Nâzım Hikmet bu stüdyoda senaryo yazarak, dublâj yaparak hayatını kazanmaktaydı. Ertesi gün saat 8.30'da Semiha oraya gitti. Binanın üst katında Nazım onu karşıladı. "Bonjur" dedi. Elektrikli sobanın karşısına, yanına oturttu. Her zamankinden daha yakın, candan bir ilgi gösterdi. Sigaralarını ona yaktırdı. Etraftakilerin farkında bile değildi. Bu kalabalık odada onun için yalnız Semiha vardı. Arkadaşları, Nâzımın halinde bir fevkalâdelik olduğunu hissettiler. Stüdyoya Nâzım Hikmeti ziyarete birçok kadın gelirdi. Ama bu gençkıza gösterdiği itinayı hiç birisine göstermemişti. Kani Kıpçak ona takılmaktan kendini alamadı:

"— Nâzım, insan hayatta bir kimseyle mi, yoksa birçok kimselerle mi alâkadar olmalı?" dedi

Şair, arkadaşına ters ters baktıktan sonra, dalgın mavi gözlerini gençkıza çevirdi:

"— Esas bir sevgi olur, diğer eğlenceler de olursa, fena değil. Fakat sevgi birdir" dedi.

Saat 12'de beraberce çıktılar, Maçkadan Taksime kadar yürüdüler. Yolda gençkızın, kendisine yalan söylediğinden, samimi davranmadığından şikâyet etti. Birşeye kırıldığını söyledi. Semiha:

"— Benim sizin için yaptığım fedakârlıkların yanında sizinki hiç kalır" dedi.

Fakat kalbi tekrar tatlı tatlı çarpmağa başlamıştı. Yanında yürüyen adamın sarı saçlarını, mavi gözlerini, sivri çenesini kaçamak bakışlarla süzüyor, tekrar beraber olmanın, elinin kolunun temasının sarhoşluğu benliğini kaplıyordu. Bir ara Nâzım Hikmete takıldı:

"— Ne cesaretle benimle yürüyebülyorsunuz?"

Genç adam bu sözün altındaki sitemi anlamazlıktan geldi:

"___Asıl benimle yürümek sizin için cesaret... Yoksa bir belâlınız mı var?" diye alay etti.

İnsan kalbi ne anlaşılmaz şey!.. O gece evine dönen Semiha Berksoy, hatıra defterine "Çok mesudum" diye yazdı. Bu garip, buruk bir saadetti. Tekrar ve sık sık buluşmağa başladılar. Ayrılığın yakın olduğunu bildikleri için birbirlerine hiç dayanamıyorlardı. Artık Berline gitmemesi sözkonusu olmuyordu. Şair sadece onu teşvik edecek sözler söylüyordu.

"Geçmiş zaman olur ki.."

Gene birgün stüdyoya çağırdı. Gençkız itina ile giyindi. Başında kadife bir şapka vardı, şıktı, kendinden emindi. Saat üçte buluşacaklardı. Gittiğinde Nâzım çalışıyordu. O da bir köşeye oturup, gazete okumağa başladı. Gençkızın bu soğukkanlılığı onu büsbütün çileden çıkarıyordu. Belki de artık elinden kaçırdığını anladığı için gençkıza düşkünlüğü artmıştı. Gazeteyi elinden çekti:

"— Benimle konuş, Samiha!" dedi.

Sonra bakışları, sesi yumuşayarak, elini tuttu:

"— Bana güzel günler yaşattınız, unutamıyacağım. Size çok teşekkür ederim" dedi.

Semiha gözyaşlarını zor zaptediyordu. Ah niçin, niçin, sevdiği adam bir masal içinde yaşamakta inat ediyordu? Niçin onlar da rasgele kimseler gibi beraberce mesut olamıyorlardı?

Son olarak gene İpek Film Stüdyosunda buluştular. Ilık bir Nisan günüydü. Nâzım, Semihanın geldiğini görünce elindeki işini bıraktı, koridora çıktı, ona şefkatle sarılarak:

"— Seni sevmesem, bu fedakârlığı yapabilir miyim?" dedi.

Kollarından sıyrılan gençkız, ayrılığın verdiği cesaretle, gözlerinin içine baktı:

"— Söyleyin öyleyse, beni sevdiğinizi... "Seni seviyorum" deyin, duyayım" dedi.

Nâzım Hikmetin mavi bakışları buğulandı:

"— Evet, seni seviyorum" diyebildi. "Sen Viyanaya git, ben de geleceğim."

Son sözleri bunlar oldu.

Almanyada Semiha Berksoyu bambaşka bir âlem bekliyordu Genç sanatçı, Berlin Devlet Yüksek Müzik Akademisine yazıldı. Çalışmalarına dört elle sarıldı. Artık dünyada onun için operadan daha kutsal bir şey yoktu. Şarkı söylerken yaşama arzusuna yeniden kavuşuyor, şarkı söylerken yalnızlığını unutuyor, şarkı söylerken binlerce kilometre uzaktaki sevgilisini yanında hissediyordu Onu düşünerek çalışıyor, onu düşünerek başarılı olmak istiyordu Günler, haftalar, aylar geçti. Dünya çapında bir opera artisti doğmaktaydı.

Nâzım Hikmetten hiç bir haber alamayan Semiha, onun bir arzusunu hatırladı. Daha İstanbuldayken ona, "Bana Almanyadan bir pipo gönder" demişti. Gitti, en güzelinden bir tane alıp, amcası Ord. Prof. Dr. Kemal Cenap Berksoyun kızı Bedia Berksoya yolladı. O, Nâzımı bulup verecekti. Verdi de... Fakat Bedia Berksoyun cevap mektubu Semiha için aklı durduran bir haber de taşıyordu: Nâzım Hikmet hapse atılmıştı. Şairden bir ses ve sedanın çıkmamasının sebebi buydu. Şimdi, verem de olmuştu. Bundan dolayı kendisine altı aylık bir havadeğişimi vermişlerdi. Şair, bu altı ayın. sonunda kendisini affettireceğini umuyordu Pipoyu aldığı zaman çocuklar gibi sevinmişti. Semihaya bir de pusula yazmıştı. Semiha pusulaya, hislerini anlatan bir mektupla cevap verdi.

Altı ayın sonunda olaylar şairin arzuladığı gibi cereyan etmedi. Nâzım Hikmet gene hapishanedeydi. Semiha Berksoy tahsilini tamamlayıp da yurda döndüğünde hemen hapishaneye koştu Sultanahmet Cezaevi, Çankırı Cezaevi, Bursa Cezaevi...

Semiha Berksoyun onu sanatla değişmesi. Nâzım Hikmetin ise gençkızı hayalinden uzaklaştırması, adında her ikisinin aşklarının bir başka tezahürü idi. Nâzım Hikmet onu sevmiş, fakat mesut edemiyeceğini bilmişti. Bu genç sanatkârın kendini bulması, hakkı olan şöhrete erişmesi için hayat mücadelesine tek başına davam etmesi şarttı. Nâzım ona bu yolda sadece zarar verebilirdi. Semihaya manen destek olacak, fakat onu kendi fırtınalı hayatından uzaklaştıracaktı. Nitekim seneler sonra Nâzım Hükmet Semiha Berksoya "Dünyada beş kişiye iyilik ettimse, biri sensin" derken, o zamanki hissiyatını en açık şekilde ortaya koyuyordu

Böylece şairle genç opera yıldızı arasında bir yeni münasebet devri açıldı. Ziyaret günlerinde görüşmeler, gardiyanlar vasıtasıyla teati edilen pusulalar, karşılıklı mektuplar... Bu mektuplarda, 25 yıla mahkûm bir şair hapishaneden hislerini dile getiriyordu.

Gelecek haftadan itibaren AKİS, işte bu mektupları yayınlamağa başlayacaktır.

Tüli'den haberler

I love **Paris!**

Bülent Uşaklıgil Paristen merkeze çağrılalı neredeyse yıl olacak. Ama pir türlü döneceği yok. Ankaralı dostlarına mesaj üstüne mesaj yolluyor. Okul arkadaşı olan Başbakan Ürgüplü, güya, Uşaklıgilin Hazirana kadar Pariste kalmasını sağlamış. Bir çok elçi de bu yüzden "yâ sabır!" çekiyormuş. Çünkü hepsinin agremanları istenmiş, başka yere aktarıldıkları duyulmuş. Yani bunlar, bulundukları memlekette artık resmen elçi sayılmıyorlar. Bu duruma göre Moskova ve Madrid elçilikleri yanında Roma, Paris, Bern elçiliklerine de boş denilebilir.

Çankaya Köşkünde

Devlet Başkanı Gürsel ile Bayan Gürsel, Semih Akbil ile eşinin ayrılacağını duyunca çok üzülmüşler. Semih Akbili evlâd gibi seviyorlar, üzgün görmeğe dâyanamıyorlarmış. Beri yanda, Çankaya Köşküne harıl harıl yeni bir Özel Kalem Müdürü aranıyor ve İlhan Bakayın adından da çok bahsediliyor.

Dut yemiş bülbül gibi...

Geçende Ankaraya gelen fransız devlet adamı Massigil ile İnönü Tarih Kurumunun düzenlediği bir açık oturumda Hatay meselesini bir daha tarihin ışığına çıkardılar. Bu karşılaşmanın, Hatay meselesi dışında, eğlenceli yanları da vardı. Bilim adamlarının önünde yapılan bir konuşmayı ünlü tarihçilerimiz dut yemiş bülbüller gibi dinlediler ve "Soru sormak isteyen var mı?" denilince de önlerine baktılar. Prof. Bahri Savcı da olmasaydı, toplantıda bilim adamlarının sesi hiç duyulmayacaktı,

Prof. Afetinan, Meclis tutanakları üzerine bazı sözleriyle herkesi şaşırttı. Bu kadın tarihçimiz Meclis tutanaklarının rahatça incelenebileceğini meğer o güne kadar bilmiyormuş!

Antalya merakı

General De Gaulle'ün Ankaradaki temsilcisi Mr. Hardion'ın diplomatlık hayatı yakında sona eriyor. Zira Mr. Hardion emekliye ayrılıyor. Ama fransız karı-kocanın, Türkiyeden büsbütün ayrılmaya hiç de niyetleri yok. Antalya kıyılarında bir yer satın alıp, tatillerini burada geçirmeye niyetleniyorlar. Anlaşılan, yabancılarla dolan Fransız Riviera'sından bıkmış olacaklar...

Misafir Bakan ve kılıç-kalkan

İspanya Turizm Bakam Fraga geçen hafta içinde Ankaraya geldi. Bu yüzden İspanya Büyük Elçisinin eşi Bn. Gomez çok telâşlı günler geçirdi. Turizm ve Tanıtma Bakanı MP'li Zekâi Derman da, TRT'deki meşguliyetinden fedakârlık ederek, Washington lokantasında, misafir şerefine bir öğle yemeği verdi. Yemekte Bursanın meşhur Kılıç - Kalkan oyunu da seyredildi. Kılıç ve kalkanla bir cenk havasında oynanan oyun sırasında ispanyol dostlarımız korkulu dakikalar yaşadılar. Buna şaşmadık desek yalan olur. Madriddeki kanlı boğa güreşlerinin yanında kılıç kalkan da nedir ki!..

Prof. Afetinan
İlim *yapan kadın*

Fraga şerefine eski Madrid Elçimiz -yenisi de hâlâ tayin edilmedi ya..- Nurettin Vergin ve eşi de haftanın başındaki pazar akşamı bir kokteyl verdiler. Paris caddesindeki Birlik apartmanının salonları ağzına kadar doldu. Nurettin Vergin gümüş koleksiyonuyla tanınmış bir diplomatımızdır. Fırsat buldukça, misafirlerine, Lizbon Elçiliği sırasında topladığı gümüş kürdanlıkları gösterdi. Verginlerin asıl aşkı porselenmiş ama, sempatik diplomatımız gülerek şöyle diyor:

"— Bu aşk bize yasak! Mesleğimizde oradan oraya giderken kırılıyor."

Bu sözlerde biraz sitem saklı olduğu açıktır. Çünkü Nurettin Vergin en çok yer değiştiren diplomatlardan birisidir, Önce Vatikana gitti, Muharrem İhsan Kızıloğlu İçişleri Bakanlığından ayrılıp da diplomat olunca, Vergin Lizbona aktarıldı. Lizbondan Madride gitti, oradan da merkeze döndü. Fakat Verginin elçilikleri kısa da sürse, diplomatlığı başarılıdır. Meselâ Fraga'yı evinde, şahsi dostu olarak selâmladı, göğsüne de İzabella katolik nişanını taktı!..

Gelelim yine gümüşlere... Bu nefis kürdanlıkların pırıl pırıl durması tabii o kadar kolay değildir!.. Nurettin Vergin, bunları parlatmak için haftada bir kaç saatini veriyormuş. Bu, koleksiyoncu diplomatların kaçınılmaz çilesidir. NATO'daki Büyük Elçimiz Muharrem Nuri Birgi de Paristeki evini süsleyen meşhur mavi-beyaz porselen koleksiyonunun tozunu her gün kendisi alırmış!..

Alınganlıklar geçti mi?

Bir aydır devam eden "Vanya Dayı' provaları sona erdi, misafir alman rejisör Shcweikart'in sahneye koyduğu "Vanya- Dayı" nihayet perdesini açabildi, İlk oyun Ankara Gazeteciler Cemiyeti yararınaydı. Bütün biletler satılmıştı ama, nedense bazı koltuklar boştu. Amerikalılar, bilet aldıklar halde gelmemişlerdi. Herhalde Çekhof sovyet yazarıdır diye gelmemiş olacak lar!. Amerikan Haberler .Bürosu Müdü rü Squires'den başka kimsecikler gözükmüyordu. Oysa Sovyetler de Çekhofu Çarlık devrinin yazarr saymaktadırlar Hem, o akşam Elçilikte İkinci Dünya Savaşının yirminci zafer yıldönümü' de kutlanıyordu, belki de bu yüzden "Vanya Dayı"ya ayıracak vakit bulamamışlardır.

Bu oyunun rol dağıtımı bir çok tartışmaya, dedikoduya yol açmış. Kerim Afşar Doktor rolüne, Muazzez

Kurdoğlu da Sofia rolüne çıkmadıkları için epeyce alınmışlar. Acaba, oyunu seyrettikten sonra alınganlıkları geçti mi? Kerim Afşarı Halûk Kurdoğlunun yerinde görmek tartışılabilir ama, Muazzez Kurdoğlunu Çiğdem Selışıkın yerinde, hele Ayten Kaçmazın üveykızı olarak görmek o kadar kolay değil!..

Sekreterler arasında

İş Bankasının melon şapkalı Genel Müdürü Bülent Yazıcı, gözlerini Avrupaya çevirmiş, genç ve güzel bir kız bekliyor. Beklenen yolcu, mühendis Yaşar Alpin kızı Zeynep. Londrada steno ve daktilo öğrenimi yapan gençkız, daha Türkiyeye ayak basmadan, sekreterlik üzerine parlak teklifler alıyor. En çekici teklif de, hiç şüphesiz, İş Bankası Genel Müdüründen gelen tekliftir.

Güzel sekreterden bahsederken akla hemen Kâmran Gürün geliyor. Dışişlerinin en güzel sekreterleri de bu bekâr Genel Müdürün yanında çalışıyorlarmış. Kâmran Gürünü bu yüzden Semih Günvere benzetenler bile var. Herhalde hatırlayanlar olacaktır; vaktiyle Semih Günver Kâmran Gürünün koltuğunda otururken, Ankaranın en güzel iki kızı, Ayten Toygarlı ve Aylâ Hüngen, onun sekreterliğinde çalışıyorlardı.

Ghana'dan bir misafir

Önümüzdeki günlerde Ankaraya, afrikalı liderlerden Nkrumahın bir temsücisi geliyor. Ghana Dışişleri Genel Sekreteri, Dışişleri Bakanımızın misafiri olacak. Yanında eşi de gelecekmiş. Siyah Ülkeden bir kadını ilk defa ağırlayacağız. Ghana'lı dostlarımız geliş tarihlerini iyi seçseler de Ankarada üşütmeseler bari!.

Bastonlu ama...

İkide bir, Londra Büyük Elçimiz Zeki Koneralpin hastalığından bahsedilir, hasta bir elçinin Londra gibi bir merkezde rahat çalışamıyacağı söylenir. Bu sözlerde Londra Büyük Elçiliğinin boşalmasını isteyen bir özlemin gizli olduğu açıktır. Aslında Zeki Kuneralp, en iyi diplomatlarımızdan biridir, yeri kolay kolay doldurulamaz. Evet ayağından rahatsız, bastonla yürüyebiliyor ama, birçok yolda, bastonsuz yürüyen elçileri de yaya bırakıyor, buna ne buyurulur?

İşadamlarının merkezi

Süreyyanın Bebekteki lokantası, öğle saatlerinde, İstanbullu işadamlarının buluşma yeri. Her masada başka bir iş konuşuluyor. Türkiyenin ekonomik nabzı âdeta burada atıyor. Akşamları ise bu masalarda, sosyetenin orta yaşlı güzelleri yer alıyor.

Lokantaya en çok gelenlerden biri de Prenses Neslişah.

Sakatlar yararına

Ankara hastahanelerinin ünlü ortopedistleri, sosyal alanda tanınmış kadınlarla elele vermiş, bir dernek kurmuşlar. Derneğin amacı sakatları iyi etmek, Türkiyedeki sakatların sayımını yapmak, sakatlıkların onarılması yolunda bilimsel araştırmalarda bulunmak, vs... Yakında bir de cay veriyorlar. Geliriyle birkaç sakat organı normale çevireceklermiş. Bu konuda yardım isteyen bir kadın üyeye, bir toplantıda şöyle bir soru yöneltildi:

"— Ya kafadan sakatları ne yapacaksınız? Çevremizde öyle çok var ki..."

Güzel kadın, bu sözleri, biraz ilerde duran bir politikacıya bakarak söylemişti Haksız da değildi. Çünkü bu politikacı için herkes ayni kanıdaydı. Hattâ kendisinin süper-manyak olduğunu söyleyenler bile vardı.

Tabii, kim olduğunu çıkaramadınız?

R A D Y O

T.R.T.

Bilanço

Türkiye Radyo ve Televizyon kurumu (TRT), 1 Mayıs 1965 tarihinde, kuruluşunun birinci yıldönümünü tamamlamış bulunmaktadır. Akla gelen. ilk soru şudur: Bu bir yıllık süre içinde TRT neler yapmıştır? 365 günde ortaya çıkan sonuç bir terazide tartılabilse, hangi taraf daha ağır basacaktır? Olumsuz işlerin, aksaklıkların, hataların toplandığı kefe mi, yoksa başarıların, ele alınan meselelerin, onarılan kısımların toplandığı kefe mi?

Bu sorulara, Türkiye Radyolarının 1 Ocak 1965 tarihindenberi yayınlanan programlarını gözönünde tutarak, olumsuz cevaplar vermek çok kolaydır. Ancak, buna karşı olanlar da TRT'nin henüz emekleyen bir bebekten farksız olduğunu, teşkilâtın henüz çeşitli imkânsızlıklarla boğuşmaktan kurtulamadığını ileri süreceklerdir. Aslında her iki tarafa da hak vermek gerekir. Gerçi radyo programlarının TRT devrinde gerçekten bîr ilerleme kaydedemediği ve program bakımından radyoların yeni radyo teşkilâtına iyi not sağlayamadığı doğrudur. Ancak, sadece bir yıllık bir mazisi bulunan TRT den fazla birşeyler beklemenin haksızlık olacağı fikri de bazı kimselerce benimsenmiş bulunmaktadır.

Bu durumları gözönünde tutarak, yukardaki sorulara cevap vermeğe çalışırken, bir noktanın daha belirtilmesinde fayda vardır. Her ne kadar yeni radyo teşkilâtımız yaşını henüz doldurmuşsa da, eski teşkilâttan iyi veya kötü birçok özellikleri miras olarak almak zorunda kalmıştır. Bu özellikler program, yönetim ve personel işleriyle ilgilidir. O halde, rahatça denilebilir ki, TRT kâğıt üzerinde yenidir ama, program, yönetim ve personel işlerinde eski günlerin icraatına ayak uydurduğu için aslında yeni bir zihniyetle çalışmamaktadır. Bu bakımdan, TRTye bir "bebek teşkilât" gözüyle bakarak, onu bir takım yapıcı tenkitlerden uzak bulundurmak doğru olmasa gerektir.

Yarısı dünde gömülü

Gerçekte TRT, eski radyo teşkilâtından miras aldığı iyi veya kötü noktaları onarmak, olgunlaştırmak, mükemmelleştirmek imkânlarına sahiptir ve TRT ile ilgili tenkitlerin asıl buradan başlaması gerekmektedir. Türkiye Radyo ve Televizyon kurumu, radyoculuğumuzun uzun geçmişinden yararlanmayı hiç düşünmeden işe başlamış, eski tecrübelerin iyi taraflarını olgunlaştırmasını bilmemiş ve kötü noktaları da düzeltmeye çalışmamıştır. Gerçi radyolarımızın eleman sıkıntısı, program fukaralığı, henüz olgunlaşamamanın verdiği dertleri ve TRT yöneticilerinin elinde olmayan sebeplerden ötürü meydana gelen bir sürü imkânsızlıkları vardır ama, bütün bü eksikliklere rağmen de dikkat edilmesi gereken aksaklıklar, hatalar ve kusurlar birbirini kovalamaktadır. Bunlardan bazıları birbiri arkasına sıralandığı zaman ne demek istendiği açıkça anlaşılacaktır.

TRT'nin birinci yıldönümündeki tutumuna bakmak bile bu konuda yeteri kadar fikir verebilir. 1 Mayıs 1965 günü TRT'nin kuruluş yıldönümü dolayısiyle Ankara, İstanbul ve İzmir Radyolarında saatlerce özel programlar yayınlanmıştır. Bir defa, TRT'nin, kendi yıldönümünde radyo yayınlarını işgal ederek bu şekilde davranmaması gerekirdi. Dünyanın neresinde olursa olsun, her radyo yönetimi kendi reklâmından önce, hizmetinde olduğu milletin menfaatini düşünmek zorundadır- İkincisi, TRT'nin yıldönümünün çok önceden bilindiği muhakkak olduğu halde, 1 Mayıs 1965 günü yayınlanan özel programlar meşhur program dergisinde belirtilmemiştir.

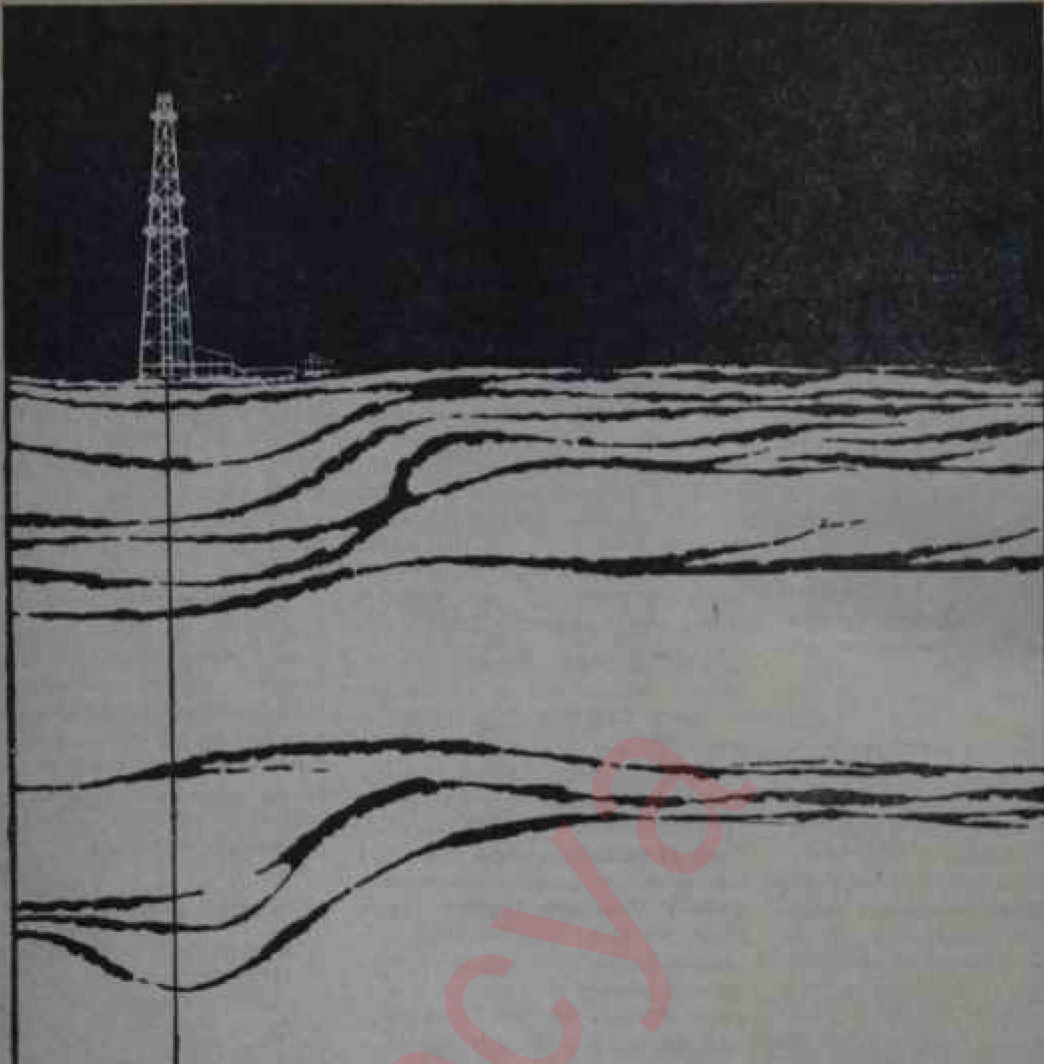

bundan da yöneticilerin sonradan yıl dönümü yayınlarını hazırlamağa başladıkları ve günü gelince de bütün gazetelerde ilân edilen program saatlerini değiştirerek yıldönümü programlarına yer verdikleri anlaşılmaktadır. TRT'nin ,hiç olmazsa bir yıl içinde, daha önceden ilân edilen program saatlerinin 1 Mayıs 1965 tarihindeki sebepten ötürü değiştirilmeyeceğini öğrenmiş olması gerekirdi.

Yıldönümü programları daha sonra, "TRT sizin için çalışıyor, Dinleyici bize inanmalıdır. Az paraya çok çalışılıyor ve bu arada elde olmayan yanlışlıklar yapılıyor" gibi iddiaları dinleyiciye kabul ettirmeye çalıştılar. Bütün bunları söylemeğe de hiç lüzum yoktur. Eğer dinleyici bu kuruluşa inanacaksa, lâfla değil, iş ile inanacaktır. Eğer TRT çok çalışıyorsa, bu kuruluş gibi çok çalışan diğer kuruluşların da bulunduğunu unutmamak gerekir. Türkiyede az parayla eleman çalıştıran kuruluşun yalnız TRT olmadığım da herhalde unutmamak gerekir. Bir eleman, parası ne olursa olsun, bir işi kabul etti mi, ücretinin miktarını açıklamaya lüzum görmeden görevinin sorumluluğunu yüklenmesini bilmelidir.

Lâfla peynir gemisi

TRT yıldönümü programında ayrıca, radyo programlarının Atatürk ilkelerine sadık kalınarak yayınlandığı ve insan haklarına radyo yayınlarında önem verildiği de söylenmiştir. Hangi programların Atatürk ilkelerini desteklediğini araştıranların bir hayli güçlük çekecekleri muhakkaktır. 10 Aralık 1964'de, yani İnsan Hakları Beyannamesinin yıldönümünde ise Türkiye Radyolarının bir özel program dahi yapmadıkları ve her yıl yapılan anma programı unutulduğu için ancak iki gün sonra radyoların görevlerini yerine getirdiği gözden kaçmamıştır. Dinleyicinin istediği bol lâf değil, icraattır. Ancak bu icraatın olumlu sonuçları görüldükten sonradır ki Türkiye Radyolarına güven artacaktır. Aslında Türkiye Radyolarına güvenilmemesi için hiçbir sebep yoktur ve bu güven şimdilik 359 sayılı kanunla sağlanmaktadır. TRT yıldönümü programında, bu kanunla Türkiye Radyolarına verilen tarafsızlık ilkelerinin bir kere daha belirtilmesi yararlı olmuştur. Ama bir yıllık icraatın özellikle programcılık bakımından başarılı olduğunu iddia etmek, lâfla peynir gemisi yürütmekten farksızdır.

SOSYAL HAYAT

Moda

Tüysiklet kıyafetler

Plili etekler, zengin biçimler, şişman görünmekten korkan, çok seyahat ettikleri İiçin elbiselerini küçük bavul-lara sığdırmak zorunda kalan kadınları çoğunlukla ürkütmektedir. Ama zenginleşen modeller yanında, aynı şekilde moda olan bir de tüysiklet kıyafetler vardır. Buruşmaz yeni tip kumaşlarla veya Saf ipeklere yapılan bu kıyafetler vücuda yakın biçimlerdedir ve tek bir, pli kaşe ile, eteğe doğru hafif bir evaze ile veya çok moda olan yeni tip bir boncuklu kemerle 1965 etiketini taşımaktadırlar.

Tüyasıklet bir yazlık elibise dürülüp katlanınca, avuç içine sığacak kadar hafif bir elbisedir. Tüysiklet bir yazlık pardesü ise en fazla 100 gram gelmektedir. Tüysiklet tayyör de vardır. Bunlar, 1965 yılında moda olan jerse ipeklilerden döpiyes şeklinde ve 1930 tayyörü taklit edilerek yapılmıştır.

Vücuda yakın, dümdüz, torba biçiminde, yakasız, kolsuz, uzun, çizgili bir jerse elbisenin en ,büyük özelliği, belden biraz aşağıda duran tahta boncuklarla, şekilli olarak yapılmış eski zaman kemeridir. Aynı elbise, çapraz ekose desenli ipekli jerse ile yapıldığı takdirde, kemere ide ihtiyacı yoktur. Çünkü çapraz dokunmuş ekose, mevsimin modasıdır, verev hissi verir, fakat düz kumaş üzerinde, olduğu için hem sarkmaz, hem de giyeni şişman göstermez. Açık yakalı, kolsuz, daha kadınvâri tüysiklet elbiselere gelince, bunlar daha çok buruşmaz, küçük desenli ketenlerden, küçük desenli *ipek* jerselerden yapılmıştır. Bazıları belden kesiksiz olduğu halde, gine boncuklu bir kemerle süslenmiştir. Bazılarının ise etek ucu evazedir. Ama çoğu düz biçilmiştir ve beden kısmı penslerle vücuda, oldukça, oturmuştur. Aynı biçimler, uzun kollu olduğu zaman abiye elbise niteliği kazanmaktadır.

İpek jerselerin bir özelliği de vücudu çok meydana çıkarmasıdır. Bunlarla, elbiseye tam, dikilmemiş, tutucu, tok bir astar-kombinezon şarttır. Bütün bu vücuda yakin, hafif, yer tutmaz elbiseleri normal kumaşlardan, ipeklilerden veya geniş mesamatlı gazketenlerden yapmak da mümkündür.

Mevsimin modası çapraz çizgiler de gine düz hatlı kumaş üzerine dokunmuştur ve verev hissi vermektedir. Meşhur mor modası bluzlar. bu şeklide tam kolsuz, kapalı kravat yakalı veya kapalı sveter yakalı bluzlardır. Etek üzerine düşürülen bu bluzlar yazın beyaz etek üzerinde çok moda olacaktır.

Yılın modası olan pillere uymak istemiyenin yapacağı şey; düz elbiseye bir eski zaman teferruatı, bir kemer, bir toka, bir kravat, bir iğne koymak veya o tip kumaşları kullanmaktır. Dekorasyonda olduğu gibi giyimde de moda çok yeni ile çok eskinin karışımından doğmuştur.

Dernekler

Çocuk Sevenler Derneği

Güneşli, ılık bir gündü Ondört yaşlarındaki erkek çocuk, kendisine uzatılan futbol topunu aldı, bir süre elinde evirip çevirerek seyrettikten sonra, denemek ister gibi havaya fırlattı- Etrafını saran başka çocuklartopu kapıverdiler.

Topu uzatan genç kadın, mutlu bir gülümseyişle:

"— Aferin, bir dahaki sefere, kimin daha güzel voleybol oynadığını seyretmeğe geleceğiz" dedi.

Çocuklar bu sırada voleybol filesini takmakla meşguldüler.

Olay geride bıraktığımız haftanın içinde birgün Ayaş Yetiştirme Yurdunda geçti. Topu çocuğa uzatan genç kadın, Çocuk Sevenler Derneği Başkanı Şadan Fişek idi. Dernek üyeleri o gün, 26 kişilik bir grupla Ayaş Yetiştirme Yurdunu ziyarete gitmişler, çocuklara hediye olarak futbol topları ile voleybol filesi götürmüşlerdi. Kendilerine bu defa, Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birliğinin Belediye Meclisi üyesi Türkan Bağcıoğlu ve Birlik Sekreteri de refakat ediyordu.

Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma, Birliği kanuni bir zorunlukla ve çocukları koruma amacıyla devlet tarafından kurulmuş bir teşekküldür. Bütçesini Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı ve mahalli idareler temin etmekte, kanunun gösterdiği şekilde yüzdelerle bu kurumu yaşatmağa çalışmaktadırlar. Ankaradan başka Kırşehir ve Çankın illeri mahalli idareleri de Birliğe üyedirler ve bütçesine yardımla mükelleftirler. Ancak borç içinde olan belediyeler, genel olarak aidatlarını ya hiç ödeyememekte, ya da taksit usûlü, geç ve güç bir şekilde, verebildiklerini vermektedirler. Bu bakımdan Birlik büyük güçlükler içindedir. Önemli olan, ilgidir!

Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birliğinin Ankarada Ayâşta, Kızılcahamamda, Aktaşta, Gazi Çiftliğinde, Zirkayıda yetiştirme yurtları vardır. Altı yaşından itibaren çocuk-

ları barındıran bu yurtların çocuklara karşı sorumlulukları onsekiz yaşına kadar devam etmektedir. Yani bu yaş arasında çocukların yetiştirilmeleri ve hayatlarını kazanacak, kendilerini kurtaracak şekilde gerekli nitelikleri kazanmış olmaları şarttır. Güçlükler, maddi imkansızlıklar, çoğu zaman, zaten miktar itibariyle ihtiyacı karşılamaktan çok uzak olan bu yurtların nitelik bakımından da yetersiz olmalarına yol açmaktadır. Bununla beraber, ellerindeki imkânları fevkalade bir şekilde kullanan bazı yurt müdürleri eğitimin, mevcut olduğu yerde, nasıl mucizeler yaratabileceğini ve maddi noksanların idealizm ve sistemli bir çalışma ile nasıl telafi edilebileceğini de göstermişlerdir- Bu bakımdan, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tayin edilen bu yurt müdürlerinin herşeyden önce bu sahada yetişmiş, çocuk psikolojisinden anlar, insancıl kimseler olması şarttır.

Bir yetiştirme yurdunun bütün meselelerinin üstesinden gelmek için yalnızca iyi bir öğretmen olmak da kafi değildir. Görüldüğü gibi derdin halledilebilmesi de gine Birliğin maddi, manevi gücünün üstündedir. Bütün ileri toplumlarda olduğu gibi, halkın ilgisi, derneklerin yardımı ve devletin meseleyi daha esaslı bir şekilde yeni baştan ele alması şarttır.

Çocuk Sevenler Derneği. Birliğe yardımcı olarak çalışan ve böylece, gönüllü yardımların ziyan olmadan yerine ulaşmasını sağlayan derneklerin devletle işbirliğine âdeta öncü olan derneklerden bir tanesidir. Bu dernek her ay muntazaman genel kurul toplantısı yapmakta, bütün üyelerin katıldığı bu toplantılarda, bütün üyelerin gücünden, çalışma isteğinden faydalanmaktadır. Bu bakımdan da diğer derneklerden değişik bir yol tutturmuş ve genel kurulların, yâni üyelerin tümünün görevini bir yönetim kurulu seçmekten öteye götürmüştür ki bu, çalışma gücünü çok arttırmıştır. Dernek, Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birliğinin bütün yurtlarına muntazam ziyaretler yapmakta, çocuklara mânevi yönden, idareye de bazı ihtiyaçları karşılama yönünden yardımcı olmaktadır, üyelerin en çok sevk duydukları bir meşgale, evde hazırladıkları pastaları çocuklarla beraber oturup yemek ve onlarla her konuda tartışmak, onları dinlemektir.

Ayaş yetiştirme Yurdunda bu defa çocuklar üyelere büyük bir müjde verdiler ve Fen lisesi sınavına giren üç arkadaşlarından ikisinin sınavın ilk dönemini başarıyla verdiklerini bildirdiler. Üyelerle çocukları birbirlerine en çok yaklaştıran şey, düzenlenen çaylar ve toplantılar olmaktadır.

Çocuk Sevenler Derneğinin bu faaliyetleri yanında bir de büyük satış, piyangolu çay, çeşitli sosyal faaliyetleri vardır. Derneğin maddi imkanları da bu faaliyetlerle geliştirilmekte, böylece çocuk sevenlerin veya onlara yardım edenlerin sayısı da Başkentte gündengüne artmaktadır.

Tam 100 senelik Tecrübe mahsülu olan

MAGIRUS

OTOBÜS ve KAMYONLARININ

Son modellerini sayın müşterilerine arzeder

Fabrika tonajı:
8 ½ tondan 20 Tona kadar

Fabrika : İstanbul Bakırköy Bahçelievler Tel: 716273

İHAP HULUSİ
İSTANBUL
SÜMERBANK TAKİ
TASARRUFLARINIZ-
SANAYİİMİZİN DÜNYA-
SEVİYESİNE ULAŞMASI İÇİN EKSİK-
BASAMAKLARI TAMAMLAYACAKTIR

SOĞUK
ALGINLIĞI
VE FAZLA
YORGUNLUKTAN
İLERİ
GELEN

vücut
kırıklığı
ve
adale
ağrılarına
karşı

GRİPİN

● **GRİPİN**, baş, diş, adale ve sinir ağrılarını teskin eder ● **GRİPİN**, lumbago, siyatik ve romatizma ağrılarına karşı faydalıdır ● **GRİPİN**, grip ve nezle başlangıcında birçok fenalıklar önler ● **GRİPİN**, 4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir

Sınıfını geçen 75 öğrenciye her ay 2 sene müddetle 250 lira burs

VB

Sayın öğrenci; sizde bu ikramiyeyi kazanabilmek için Türkiye Vakıflar Bankasında vadeli en az 500 liralık bir hesap açtırınız.

Türkiye Vakıflar Bankası

Kapak Baskısı : AJANS - TÜRK MATBAASI